AYDEDE

No. 93 — 116
CUMARTESİ 30 TEMMUZ 1949
FİYATI 25 Kuruş

Cumartesi Günleri Çıkar Bitaraf Siyasi Hoşsohbet Gazete
İdarehane: Cağaloğlu Türbedar So. No: 18 AKÇA Matbaası
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 810

Komünizm Türkiyede tutunamaz (Dünya matbuatı)

KESİLEN ÜMİD!...

ŞU, ACAİP DÜNYA

DEHÂ BÖYLE KARŞILANIR!..

Allah şu zihni evvel zevattan yüz kere, bin kere, milyon kere râzı olsun!.. Şu aklı tam kesân olmasaydı halimiz nice olurdu?.. Kışın soğuktan tir tir titrer; yazın da sıcaktan boğulurduk!..

Cenubî Afrika halkının da doğrusu şansları varmış! Yüce Tanrı onlara da bir zihni evvel yurttaş ihsan buyurmuş; onun sayesinde rahata kavuşacakları, «Oh!» diye geniş bir nefes alacakları günler uzak olmasa gerek!..

Mister Eocen isimli bu zihni evvel vatandaşın uykusunu kaçıran, beynini her an tırmalayan bir mesele varmış: Cenubî Afrikanın büyük kalahari çölü!..

Bu ölü topraklara hayat verebilme arzu ve endişesi ile çırpınıp dururmuş.

Nihayet, günün birinde dâhiyane bir buluşla yüreği ağzına gelmiş ve kâğıt, kaleme sarıldığı gibi, uzun bir lâyiha yazmış.

Bu yurtsever vatandaş Kalahari çölünü ortadan kaldırmak için şunları teklif ediyormuş: Her yıl bir gemi kafilesi cenup kutbuna giderek, yedekte iki yüz aysberg getirecek. Bunlar tel halatlar ve zincirlerle sahile bağlanacak. Neşrettikleri serinlik ve tebahhurat çöl iklimini tamamile değiştirip, oralarını yaşanabilir ve ekilebilir topraklar haline getirecek!..

Bu muazzam iş için her yıl üç milyon sterlin harcamak kâfi gelecekmiş...

Gördünüz mü zekâyı!..

Fakat, neylersiniz ki, Yohanesburg'da oturupta devleti idareye kalkışan bâzı safdiller bu işin ciddiyetini kavrıyamamışlar ve muhteşem projeyi kâğıt sepetine atmışlar!..

ÖYLE RAHAT EDİYORUM Kİ!..

Kahvenin en civcivli zamanında gelip çınarların altına oturdu. Okkalı bir kahve söyledikten sonra, cebinden naylon bir kadın çorabı çıkardı ve iki elile konçlarından tutup, boğazına gelinceye kadar, başına geçirdi. Bütün müşteriler dikkat kesilmiş ona bakıyorlardı.

Bu hal beş on kere tekrarlandı. Çorabı başına geçiriyor, on beş yirmi dakika bu vaziyette kaldıktan sonra çıkarıyordu.

Nihayet, meraklı müşterilerden biri dayanamıyarak yanına sokuldu:

— Bey birader, kusurumu affet! dedi. Merak ettim; çorabı neden başınıza geçiriyorsunuz?

Diğeri, bütün dişlerini meydana vuran bir gülümseme ile,

— Neden olacak! diye cevap verdi. Kafamdan çıkardığım zaman o kadar rahat ediyorum ki...

GÖKLERİN SAHİBİ

Şu dünyada herkesin gözü açıldı vesselâm! Sahipsiz bir mal buldun mu üzerine oturursan oturursun: aksi hâlde ha kaşkariko âleminde sürünmeğe, mahkûmsun!.. Bir mülâ[…] olur, el oğlu, puntuna getirip, memlekette bıraktığı eşşek ahırının yerine kâşenelere konar: sen çiftliklerin çubuklarını yarken, yandan payandalı ve kırtipil bir haneye sahip olabilmek için yıllarca sürüm sürüm sürünürsün!..

Bu dünya açık gözler rahat etsinler diye kurulmuştur vesselâm! Sen, içinde zor döndüğün bir tek odaya avuç dolusu para verirken, eloğlu dünyanın en nefis manzaralı yerlerini bulur, üzerine şöyle bir gece kondu oturtur ve bir müddet sonra tuğla ve betonla işleyerek her türlü konforla süslediği köşküne yan gelir oturur!..

Şol dünya, sırf açık gözler rahat etsinler diye kurulmuştur, vesselâm!..

Netekim, bir Amerikalı açık göz, hinlikte bütün benzerlerine taş çıkartmış. Şikagolu Ceymis Mangan isimli bu adam bütün büyük devletlere gönderdiği bir tâmimde, göklerin ve yıldızların kendisine ait olduğunu ilân ediyor ve kendisinden izin alınmadıkça, aya veya Merihe füze atışlarını menediyormuş...

Bu Şikagolu açıkgöz oturmuş ve Selestia ismini verdiği gökler imparatorluğunun ana yasasını da kaleme almış. Buna göre, o öldükten sonra, gökler iki oğlu arasında taksim edilecekmiş!..

Sayın Bay Mangam işi bu kadarla da bırakmamış. Selestia devletinin üye kaydedilmesi için Birleşmiş Milletler Kurulunda da başvurmuş!... Kurulun değerli genel sekreteri Bay Trygve Lie verdiği nazikâne cevapta, dünya devletleri arasındaki anlaşmazlıkları halletmekten âciz olan bir teşekkülün, sinesine gökler devletini almak gibi, büyük bir yük altına giremiyeceğinin takdir edilmesini istiyor ve sonsuz teessürlerini sunuyormuş!..

Gördünüz mü? İşte, açık gözlük diye buna denir!..

BU ZİHNİYET SÖKEMEZ!..

Bazı kimselerde İngiltere karşı aşırı bir hayranlık vardır. Bu da, doğrudan doğruya, onların an'ane perest olmalarından, hattâ kötü ve bâtıl âdetlere saplanmalarından ileri gelir ki, perestirkârlarının beyinlerini, yalnız şahsî menfaat uğruna çalıştıran bir zümreye mensup olmaları bizim için bir tesellidir.

İşçi hükûmetin direktifi ile ictimaî hamleler yapan İngilizlerle, muhafazakâr partiye mensup İngilizlerin arasında dağlar kadar fark var!.. Biz ikincileri, hakiki İngilizlerin dostuyuz.

Anlatacağımız şu hâdise, bir takım aylak ve beyinsinsiz kesanımızın müstakbel zaferlerini alkışladıkları muhafazakârların ne derece vatan, millet aleyhtarı düşündüklerini isbata kâfidir.

Geçenlerde, Avam Kamarasında söz alan Tarım Bakanı, bir takım ilmî ve fennî tecrübeler neticesinde bir çok çiftliklerde tavuk yumurtlama nisbetlerinin on beş ve hattâ bazı bölgelerde, yirmi misli arttığını söylüyor. Muhalefet namına söz alan pek sayın muhafazakâr millet vekili bay Tomas Mun verdiği cevapta,

— Allahın emrettiğinden ileri gitmek küfürdür, diyor. Başımızda bulunan Labor Parti Hükûmeti, fazla yumurtlatmakla tavuklara zulüm ve işkence yapıyor. Bunu hayvan nesli namına protesto ederim!..

İN ULAN OTOMOBİLDEN!..

Bay (T...) karısı ve oğlu İnal'le pazar gezmesine çıkmıştı. Ötede beride gezindikten sonra bir hayli yoruldular ve bir gazinoya girdiler. Oh!.. denizden püfür püfür rüzgâr esiyor, serin serin yüzlerini okşuyordu.

Kahvelerini içerlerken bir ayağını sürüye sürüye bir piyango bileti satıcısı girdi, asıldıkça asıldı... Bu belâdan kurtulmak için, bay (T...) iki buçuk lira verip bir yarım bilet aldı.

İnal,

— Baba çıkarsa ne alırsın?

— Güzel, bir otomobil alırız!..

Küçük İnal pek sevinmişti, ellerini çırparak,

— Ben şoförün yanında oturacağım! diye bağırdı.

Bay (T...) nin kaşları çatıldı:

— Hayır arkada annenle beraber oturacaksın!

— Olmaz; şoförün yanında oturacağım!..

— Hayır arkada oturacaksın!..

İnal tepinerek,

— Ben şoförün yanında oturacağım!.. diye feryad edince,

Bay (T...) nin kan beynine sıçradı ve oğlanın suratına tokadı yapıştırdığı gibi,

— İn ulan otomobilden!.. diye bağırdı...

MAYO VE KİLİSE...

Zeki ve temsil ettiği muhite faydalı insan odur ki, içinde yaşadığı topluluğun psikolojisine nüfuz eder ve onu, bir balçık gibi, dilediği şekilde elinde evirir çevirir, istediği kalıba sokar.

İşte size bir misal:

İngilterenin bir yazlık ve plâj şehri olan Hunstamton da, bir iki ihtiyardan başka kiliseye giden yokmuş. Muhterem rahip efendi sabahtan akşama kadar pinekler, nasıl edipte bu mahvolmuş mahlûkları kiliseye çekebileceğini düşünüp dururmuş.

Nihayet, günün birinde beyninde muazzam bir şimşek çakmış ve ilk pazar günü kilisede şöyle bir vaizde bulunmuş.

— Ey Hristiyan kardeşlerim! Bizim aslımız Âdem babamızla Havva anamıza dayanmaktadır. Onlar nasıl yaşarlırdı? Çırıl çıplık!.. Yıllarca ne işlediklerini, ne düşündüklerini bilmeyen bir takım geri kafalılar halkı Allahın yolundan uzaklaştırdılar. Ben Âdem babamızın, Havva anamızın eserinde yürüyorum... Bu kiliseye elbise ile değil mayo ile gelinebilir...

Bu mev'iza tesirini göstermekte gecikmemiş ve o günden sonra kilise mayolu halkla dolup taşmış...

YAYA GÖNDERİN!..

Peyniri kavanozun dışından yalayan takımındandı. Boynuz geç çıkar ama, kulağı aşar, derler. Çocukları, hasislikte ona taş çıkarıyorlardı. Çalıştı, yemedi; içmedi; uğraştı, biriktirdi. Ve nihayet, olan oldu. Bir sabah yatağında kalbi durmuş bulundu.

Vârisi olan üç evlâdı cenazenin başına geçmiş, kendilerine beş milyon lira bırakan babalarının nasıl kaldırılması lâzım geldiğini müzakere ediyorlardı.

Büyük oğul,

— Babamıza, dedi, şanıyla, şerefiyle mütenasip bir cenaze merasimi tertip etmemiz lâzım...

Ortanca, ağabeyinin lâfını ağzına tıktı:

— Merhum peder süsten, âlâyişten kaçınırdı;

En küçük evlât birden atıldı,

— Ne yapıyorsunuz, yahu! Merhum israftan korkmaz, iğrenirdi. Ona masraflı merasim yapmak aziz ruhunu rahatsız mı edeceksiniz?

Korkunç bir baygınlıktan başka bir şey geçirmemiş olan ölü birden dikildi ve:

— Bir az gayret edin de, beni yaya gönderin! dedi.

EDİSON'DA HAYVAN MUHABBETİ

Edison, bir gün laboratuarının etrafında dolaşıyordu. Sakat bir muhacir kuş buldu. Belli ki sürüden ayrılmış, arkadaşlarıyla beraber kışlık ülkelere gidememişti.

Büyük mucid kuşcağızı tedavi etti. Bir kaç gün sonra iyileşmişti, uçmak, yoluna devam etmek istiyordu.

Edison, onun uzun bir yolculuğa dayanamayacağını düşündü. Nakliyat şirketlerinden birine baş vurdu. Bu şirket kuşu kafes içinde Cenup Afrikasına götürecek ve orada azat buzat edecekti.

İstenilen yapıldı. Edison da memnun oldu.

BİN YILLIK UZUN ÖMER

Cenubi Afrika'da (Swartkiens) de Johannesburg civarında, dev vücutlü bir insana ait olduğu anlaşılan bir iskelet bulunmuştur. Bu iskelet şimdiye kadar bulunanların en büyüğü olup, dişlerinin muayenesinden boyunun normal bir insan'ın iki buçuk misli olduğu tahmin edilmektedir. Gene tahminlere göre bu adamın 5 veya 5 buçuk milyon sene evvel yaşadığı söyleniyor.

SUDA NAKIŞLAR

(DOMATES OFİSİ)!

Domates bu sene bir türlü ucuzlayamadı. Bolluğuna bol... hem de pek renkli, pek sulu, pek nefis. Lâkin pahalı.

Belki mevsim sonu fiatler düşer.

Şükredelim ki hükûmet, bilmem hangi ofis veya kurum, hele belediye un, buğday, et, ekmek, tütün, şeker, çay, kahve vesaire gibi domatese müdahale etmiyor.

Ettiği gün memlekette bir domates buhranı da muhakkak başgöterir. Sivri akıllının biri çıkıp da:

— Domatesi Tekel'e devredelim, yahut şeker şirketi nevinden bir şekle yahut da toprak ofis gibi br ofise bağlayalım. Devlete irad getirsin, yeni bir vergi kaynağı olsun...

Dedi ve fikrini beğendirdi mi -ki beğendirir- eyvah!

Neler olmazdı?

Önce ambalaj incelemelerine girişilirdi. Amerika'ya bir heyet gönderilir, etütler yapılırdı. Heyet azasını alelûsul dönüşte birer apartman sahibi edecek tahsısatla!

İki yıl süren bu etutler sonunda en iyi ambalaj şeklinin gene bizdeki küfe ve tahtasandık olduğu anlaşılırdı.

Başka bir heyet de Kaliforniya ve Florida, da domates zeriyatını incelemeğe gider. İtalya'ya ve İspanya'ya yollanan heyetlerin raporlarını okuyup mukayese için bir yüksek domates komisyonu yahut şurâsı kurulurdu.

Diğer taraftan İzmir ile Adana havalisinde birer (Domates salçası ve suyu) fabrikasının temelleri atılırdı. Tabiî, umum müdür, müdürler, ziyaretciler için tam konforlu evler yaptırılmak, tenis kortları ve klüpler açılmak, ucu bucağı bulunmaz bahçeler tanzim olunmak şartıla!

Domates ekimi kontrola, satışı norha, sevkı hususi izne, satışı merkezden müsaadeye tâbi olurdu. Darlık da kendini gösterirdi.

Ekipler yer yer dolaşarak tarlaları haşereye karşı ilâçlarlardı. Domatesler irileşeceğine ufalır, kızaracağına morardı!

Salçalar alominyom kutulara konur, üzerlerine dört renkli ve çok zevksiz etiketler yapıştırılır, selofan kâğıtlarla örtülür; astarı yüzünden pahalıya gelirdi.

Kışın, tam lüzumu olduğu zaman stok tükenir; yazın, hiç ihtiyaç duyulmadığı vakit depolar dağ, taş salça kutularıla dolar, taşardı.

Bugün hemen hemen hiç bahsı geçmeyen domates artık gazetelerin baş sermayesi olurdu:

★ (Domates buhranı başgösterdi)

★ (Eskişehir garında 20 vagon domates çürümüş!)

★ (Domates ofisinde suiistimaller)

★ (Domates için Amerikaya giden heyet orada daha bir sene kalacak)

★ (Amerikadan dönen heyet reisi neler anlatıyor?)

★ (Domates ofisi umum müdürü yeni teşkilât için Ankaraya çağrıldı)

★ (Şair «...» domates şirketi idare meclisi azalığına tayinedildi)

★ (Domates fiyatlarına tekrar zam!)

★ (Domates salçasından zehirlenen bir aile hastaneye kaldırıldı)

★ (Domates meselesi hakkında bir sual takriri verildi)

★ (Domates işi konuşulurken Mecliste kiyamet koptu!)

★ (Başbakan «domatesi diline dolayanlar harici bir tehlike karşısında bulunduğumuzu hatırdan çıkarmasınlar!» dedi ve alkışlandı)

★ (İtalyadan 500 bin, Mısırdan 1 milyon kilo domates satın alacağız!)

★ (Domates fabrikalarının bu seneki zararı 1 bucuk milyon lira)

İşte böylece domates ekmek, şeker, kömür, et ve benzeri maddeler gibi yeni bir mesele, bir derd, bir kâbus, bir yıkım olurdu.

Domatesin de beti bereketi, tadı tuzu kalmaz:

— Hani, neydi o günler, o domates bolluğu, güzelliği, ucuzluğu?

Diye eski günlerin hasreti çekilirdi.

Aydede

— Evlimisiniz?
— Oh, Hakim bey!. Yoksa evlenmeye niyetiniz mi var?!.,

HAZRET-İ DAVUD BREM KONSOLOSU!

Şubat ihtilâlinden sonra hariciye nazırı olan şair Lamartine yeni memuriyet isteyenlerin hücumuna uğramıştı. Bunların isimlerini bir deftere yazmış ve münasip vazifelere tayinini nezaret erkânına havale etmişti.

İradeler çıktı. Fakat Brem Konsolosluğuna getirilen David (yani Davud) adlı zatten bir ses çıkmadı. Adresini de bulmamışlardı.

Nihayet nazırdan sordular. O da tanımıyordu.

— Hele defterimi getiriniz...

Dedi; baktı. Filvaki orada böyle bir isim yazılıydı. Lamartine hatırladı: hâdiselerden önce Davud'un mezamir'inde bir parça hoşuna gitmiş, unutmamak için sadece peygamberin adını kaydetmişti.

— Efendiler, dedi, ne yaptınız? Siz hazreti Davud'u Brem Konsolosu tayinetmişsiniz!

Ertesi günü şöyle bir irade çıktı: «Brem Konsolosluğuna, vefateden Davud yerine X tayin olundu.»

TECRÜBE SAHNELERİ

— Tabii, patron, film yarın hazır olacak. Yeni iki sahneyi tecrübe ediyoruz!

EKMEK HAKKINDA BAZI MALÛMAT

Günün en ehemmiyetli meselesi «ekmek» tir. Eskiden bize bunu Arap harfleriyle «etmek» yazdırırlardı. Anlaşılan, derdim, tarlaya tohum atmak mânasına gelen «ekmek» mas darından ayırmak için böyle yaptırıyorlar...

İçimizde kaç kişi, buğday veya ona benziyen taneleri öğütüp hamur haline getirdikten sonra ateşte pişirmek suretiyle elde ettiğimiz başlıca gıdamıza verdiğimiz şu ismin aslını incelemiştir? Her halde pek az... «Etmek - ekmek» kelimeleri «ot - ateş» aslından imiş; ateşe, yâni ota göstererek pişirdiğimiz için «otmak» demişiz. Sonra, zamanla söylenişi değişmiş, «etmek» ve nihayet «ekmek» olmuş!

Tarih, bir çok eski keşiflerle icatların, meselâ bu arada cam, şeker gibi ehemmiyetli maddelerin hikâyesini aşağı yukarı, doğru veya eğri sayfalarına geçirmiştir. Fakat ekmek hakkında hemen hemen bilgisizdir. Sanıldığına göre bu şekildeki gıda en önce uzak şarkta başlamış, yakın şarka geçmiş, Mısırda yerleşmiş, oradan Romaya ve Avrupaya atlamıştır.

Ekmeğin malûm olan ilk pişirme tarzı iri ve yayvan taşlar yüksek hararette uzun müddet ısıtıldıktan sonra üzerlerine hamur parçaları yapıştırılmasından ibaretti. Bir zaman sonra kömür ateşi üzerine saç ve ızgara konularak pişirildi. Taş ve çamurla yapılmış fırınların icadi daha yenidir. Romada herkes ekmeğini o usulle evindeki fırınlarda hazırlardı. Ekmekçiler cemiyetinin teşkili ve dükkânlarda ekmek satışı İmparator Trajan devrine rastlar.

Hamura maya katılarak yapılan kabarık ekmek — rivayete göre — Eski Yunanistanın keşfidir ve bu keşif — bir çokları gibi — tesadüfen doğmuştur: Bir zengin evine beklenilenden fazla misafir gelince konağın ekmekçibaşısı şaşırmış, bir gün önce yoğurup kullanmadığı bayat hamuru tazesine katıp fırına atmış... Bir de kapağı açıp bakmış ki ekmekler bir kaç misli büyük ve şişkin... O güne kadar bilinen ekmek şekline hiç uymuyor. Azar işitmek korkusu içinde bunları ziyafet sofrasına göndermiş. Neticeyi heleeanla beklerken yukarıdan çağırmışlar, titriyerek gitmiş, fakat beklediği fena muamele yerine alkışlarla karşılanmış ve bu suretle pişkin, yumuşak ekmek de keşfedilmiş olmuş!

«EKMEK»E DAİR HÂTIRALAR

Biz, İstanbullular çocukluğumuzda, ekmek denince önce okkalığı, sonra ay biçimi, yassı veya toparlak, ufak boy francalaları, daha sonra da, yine ufacık çavdar etmeklerini bilirdik. Askere ve subay ailelerine verilen esmer renkte, çok lezzetli tayin ekmeğini, ara sıra da civar köylerden tanıdıkların getirdikleri ev işi köy ekmeğini unutmamalı... Ay biçimi francalaları süte batırmak, yassılarını ve toparlaklarını kaşar peyniri ve tereyağiyle yemek âdetti. Ama bunlar sütçü dükkânlarından ve Beyoğlu semtinden başka yerlerde pek bulunmaz ve zaten de hastalarla Frenklerden başkaları tarafından aranmazdı. Çavdar ekmeğini gravyar peyniriyle ancak bira içerken canımız isterdi. Tabiidir ki sandviç adında bir şey yoktu; onun yerine bakkallar, hele mektep bakkalları insanın eline bir okkalığın sekizde birini üzerine yatırılmış kaşar dilimli kocaman bir ekmek sıkıştırırlardı... Adına «beş ekmek, beş peynir», derdik. Yâni beş paralık ekmek, beş paralık peynir...

Bu vaziyet birinci cihan harbine kadar devam etti. Zaten Abdülhamidin İstanbul hakkında tek ve baş meşguliyeti ekmek meselesiydi. Şehremlerinin ne yol, ne temizlik, her şeyden önce ekmek fiyatını yükselmemek, ekmek çeşnisini bozmamak, noksan tartılı ekmek satışını önlemek vazifesiyle o makama gelirlerdi.

Niçin acaba?

Zira Padişah yarım yamalak okuduğu, belki de kulaktan duyduğu Fransız ihtilâli tarihinden şu noktayı hatırından hiç çıkaramamıştı: XVI. Louis'yi tahtından, tacından, canından eden hareket, halk Versailles üzerine «ekmek isteriz!» diye haykırarak yürümesiyle başlamıştı. Abdülhamit sanıyordu ki tarih, ayni şekilde tekerrür eden, değişmez ve şaşmaz bir hâdiseler zinciridir. Kendinden önceki padişahı düşürenler deniz kuvvetlerini kullandıkları için de devleti donanmasız bırakmıştı. Halbuki ekmeğin ucuzluğu ve bolluğu bir şeye yaramadı ve tahtını elinden çürüttüğü donanma yerine uzakta tuttuğu ordu aldı!

★

Ekmeğin İstanbulda bildiğim şekillerden ve cinslerden başka türlüsü de olduğunu bana Anadolu ve Suriye öğretti. İlk defa Sinop civarında bir köyde izinli dolaşırken bir kadına rastladım. Hamurları, çalı çırpı yakarak ısıttığı üstü açık, dört yanı duvar bir fırının duvarlarına firdolayı yapıştırarak pişiriyordu... Yere kürekle uzatarak ve kapısını örterek değil!

Sonra iç Anadoluda bir odaya soktular: Burası incecik, yarı pişmiş, dizi dizi tekerlek hamurlarla, bir nevi kaba yufkalarla tepeleme dolu idi. Meğerse saç üstünde bir kaç haftalık ekmek birden yapılırmış ve yeneceği zaman, yumuşasın diye üzerlerine azıcık su serperler, peçete gibi devşirerek sofraya koyarlarmış. Ayrıca bu ekmeklerin arasına pastırma, sucuk, peynir, kıyma, helva, reçel, hattâ pilâv konup bükülerek, pek pratik usulle, yolda ve ayakta, içindekilere el sürülmeden, temizce yenmesi de âdetmiş; onun adına «dürüm» derlermiş.

«Dürü» Anadoluda« düğün hediyesi» karşılığıdır; «dürmek», lefetmek; «dürülü» ve «dürük», melfuf mânasına gelir.

Daha sonra lübnan köylerinde, yine saçta pişirilip günlerce muhafaza edilen, Anadoludakilerle kıyas kabul etmez derecede kaba, pek tatsız ve yarı lâstik deriye, astara, şeffaf olmıyan yara muşambasına benziyen bir cins yufka ekmeği yedim. Bunun bir faydası vardı: Azıcık koparır, çukur bir şekil verir veya parmaklarınıza dolar, epeyce idman yaparsanız nihayet elinizi ne yemek salçasına, ne de ete ve ne pilâva bulaştırmadan, kaşık çatal yerine kullanabilirdiniz. Her lokmasında yemekle beraber, o yemeği tutan aleti de yutmak hoş bir şey değildi!

Şüphesiz ki hiç biri, yemeğin suyunu sünger gibi emen, emdikçe kabaran mayalı çarşı fırını ekmeğine benzemezdi.

Suriyede yerlileri yediği çarşı ekmekleri de bambaşka şekilde ve lezette idi: Üstü nar gibi kızarmış, alt tarafı hamur, ortası hava ile dolu yuvarlak, sevimli, tahaf, fakat yavan, bir nevi yassı balonlar! Parmağınızı soktunuz mu bu hamurdan yapılmış sıcak balonlar, yavaş yavaş, nefes vererek sönerler ve soğuyunca da köseleye dönerlerdi. Amma mühim bir iş görürlerdi: Yan tarafından ayır, içine, kuru veya sulu, ne istersen koy; heybe, sanan ve sefertası gibi al, götür. Hattâ cebine sok, kuşağının arasına bile korkmadan yerleştir!

Bütün bunlar, aletsiz eşyasız, kapsız kaçaksız ömür süren göçebelerden kalma ve göçebe hayatına uygun iptidai ekmeklerdir. Bir onları, bir de Viyana ekmeğini gözönüne getirince bir memleketin — medeniyet derecesini demiyelim, zira bu kelimeden tiksindik! — sınai hamlesini farkedebilirsiniz. Ekmek, makine kudretinin ölçüsünü gösterir. Bir milletin ekmeğine bak, terakkisini anla!

R. H. K;

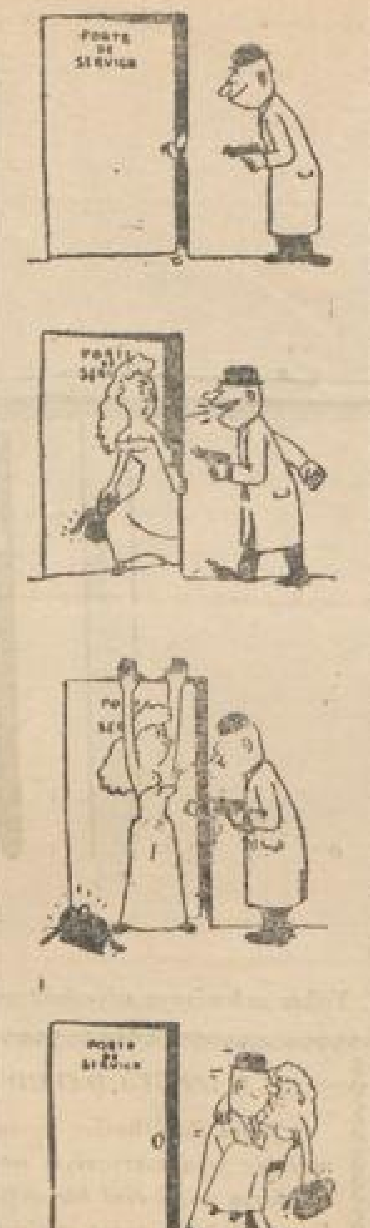

Zendost polisle, dilber hırsız!..
«Fransız Karikatürü»

ELBETTE RAHATSIZ EDİYOR!..

(C...) yeni bir metres peydahlamıştı. Gayetle güzel, şirin, cici olan bu mahlûk, neyleyelim ki, kenarın dilberi idi. Bir manto için, (C...) nin kafasında sürahi kırar, bir pabuç için sırtında maşa bükerdi..

Amma neylersiniz ki, her türlü cevrine, ezasına katlanılır bir mahlûk idi.

Geçen mevsim, bir gece Şehir Tiyatrosuna gitmişlerdi. Tam önlerindeki sırada da, Mina oturuyordu. Mina henüz Paristen gelmişti, kafasında da en son moda bir şapka vardı. Henüz perde açılmıştı ki, birden geriye döndü,

— Şapkam sizi rahatsız ediyor mu? diye sordu.

(C...) yalvaran gözlerle bakıp, titrek bir sesle,

— Hem de nasıl, bayan!.. diye cevap verdi. Demindenberi yemediğim çimdik mi kaldı?..

İHTİYATEN

— Dün seni bir kadınla gördüm

— Ee?

— Karındı değilmi?

— Tabii ama, eğer karımı görürsen ona yine söyleme emi.

AKLIMDA KALANLAR

DİNİ VE İÇTİMAİ TERBİYE

Eski ramazanlarda halkın derdi iftar vermek iftara gitmek camileri dolaşmak sergilerde alım satım yapanlara karışmak, bahusus bayram için hazırlanmakdan ibaret gibi idi. Bunu yapanlar birşeyi daha düşünürlerdi: o da bayram maaşını alınca hemen ev halkına hediye almak, hatta uşaklara halayıklara ayvazlara ahçılara çıraklara arabacılara seyislere giyim kuşam temin etmekdi.

Düğün dernek yapmak, yani, kız evlendirmek sünnet düğünü yapmak gibi hareketler hiç kimsenin aklına gelmez bu gibi eylenceli saadetleri mubarek aydan sonraya bırakmak hatırlardan çıkmazdı. Bu böyle olduğu gibi, hıristiyan vatandaşlarda paskalyalarda ve oruç günlerinde düğün dernek yapmazlardı.

Diğni ve içtimai terbiye (evvelzaman içinde) bu vadideyi gördü. Acaba bunun faidesi ne idi? sualinin cevabını almak istiyenlerin her türlü şımarıklıkları bir tarafa atarak yalnız ve yalnız kendi vicdanlariyle başbaşa kalmalarını rica edebiliriz.

Aydedenin aklımda kalanlar başlıklı sütunumu bu yazılarla karalarken beyaz ve saf bir hisle sevimli karilerime mübarek bayramı tebrik ederim.

Semih Mümtaz, S

AŞK ÖĞÜTLERİ!..

Harp sonrası dünyasında en fazla revaçta olan eserler cinsiyete temas edenler. Türkiyede bile, seksolojiden bahseden kaç tane mecmua çıkmakta ve kapış kapış kapılmakta!..

Amerikada son zamanlarda en çok okunan ve elden ele dolaşan bir kitap çıkmış. Bir ruhiyatçı ile bir kız lisesi direktörünün neşrettikleri bu kitap, bir etüdden ziyade aşk öğüdü imiş.

Bu kitabın tavsiyelerine göre, uzun yıllar genç kalmak için aşk ve meşk işlerine mümkün olduğu kadar geç başlamalı imiş. Çok koşan çabuk yorulduğu gibi, sevişmeğe erken başlıyanlar da çok geçmeden tık nefes olurlarmış.

Bu kara kaplı kitap, «Ey genç kızlar! diyormuş. Kendinizi çok yaşlı insanların aşkına kaptırmayın!.. Onlar sizi harap eyler! Ey genç delikanlılar! Hele sizler kendinizi kırklık kadınların şerrinden koruyun! Onlar sizi kesilmiş bir limon gibi alırlar, mıncıklarlar, ve nihayet posunuzu çöp tenekesine atarlar!»

Fakat, bu öğüt kitabının ortaya çıkardığı bir nokta varmış ki, evli erkekler ne kadar gocunsalar yeridir. Yanlış veya doğru, evli kadınlar çapkın erkeklerin ağına daha kolaylıkla düşerlermiş. Halbuki, genç kızlar daha çok dayanır, bu kurtlara akla karayı seçtirirlermiş.

Bu öğütler yalnız gençleri değil, yaşlı başlı insanları da ilgilendirmekte imiş. Meselâ, elli beşini aşmış hiç bir bekâr erkeğe evlenme tavsiye etmiyormuş. Çünkü edinilen tecrübelere göre, bu yaşta baş göz olanların % 97 si ya boşanır, ya karısını öldürerek hapse girer, ya da kendi canına kıyarmış.

Şimdi, bütün Amerika halkı bu kitabı ezberliyor, seciyesini bu öğütlere göre ayarlamağa çalışıyormuş!..

— Kid çok güzel döğüşüyor!..

— Yenilirse karısının neler yapacağını biliyor da ondan!

«Fransız Karikatürü»

47 SENE EVVEL

BİR 19 AĞUSTOS GECESİ

No: 2

Yazan: *SERMET MUHTAR ALUS*

Böyle geziş tozuşlar yapayalnız olmaz; tek başına tatsız kaçar. Düşünüyorum: Kadıköylü ahbaplardan, candan arkadaşlardan birini bulmalı. Giderim ona, akşamı orada eder, gece beraber gezeriz.

Cevizlikteki Bedri kaptan hatırıma geldi. Rahmetli, Tersaneli idi. O vakit mülâzimdi. Çok yakışıklı, tığ gibi bir gençti; Bahriye nazırının da yaverlerinden. Bedri kaptandan daha âlâ arkadaş mı bulacağım?

Hemen giyindim, kuşandım. Doğru köprüye; perukâr İspiroda tıraş oldum, fesimi kalıplattım, iskarpinlerimi boyattım. İki dirhem bir çekirdek, (Ferah) vapuruna atladım. Daha şimdiden talihim güler yüz gösteriyor. O seneler yeni alınmış olan (Ferah), Kadıköyüne tam 11 dakikada ulaşırdı.

Hele şükür, Bedriyi evinde buldum.

— Bilmem kimlere sözlüyüm; gitmesem ayıp olur, beni beklerler be birader! diye biraz mırın kırın ettiyse de beni kırmadı, (peki!) dedi. Kılık kıyafetim kıl pranga, süsüm tuvaletim haza maça beyi. Saçlar biryatinli, bıyıklar kozmatikli ve Vilhelm kâri kalkık; yüzde sinek kaydı tıraş. Güveyi girecek damad benim yanımda solda sıfır kalır.

Bedri de süslendi. Kıvırcık zülüflerini şakaklarından taşırdı; resmi elbisesini giydi; Sırma kordonunu, dördüncü Mecidi nişanını, gümüş Liyakat ve Yunan muharegesi madalyalarını göğsüne taktı.

Saat daha erken, akşama yıl var. Orada karşıkarşıya pinekliyecek değiliz a, fırladık sokağa. Kalamışa vurduk, İskelenin sağındaki Vasilin gazinosuna girdik.

Vasilin gazinosu o vaktin adlısanlı çakıntı yeri, en müşkülpesend içki tiryakilerinin rağbet ettiği bir mevkidi. Ahmet Rasim merhum oranın gediklisiydi.

Etrafa, Marmaraya nezaret mezaret arama, Asır dide koca koca ağaçlar, Karacaahmet gibi kûhi, kasvet verci bir loşluk. Güpegündüz bile hemen hemen göz gözü görmez, insan heyheyler getirir. Gel gelelim oradaki düzün, mastikanın, Sisam şarabının bir eşini hiç bir tarafta bulamazsın.

Bir kenara çekildik, yavaştan yavaşa bir kaç tek parlattık. Hava karardı. Moda, Baklatarlası, Yoğurtçudaki köşklerin donanmaları ışıldadı. Şuradan buradan havai fişekleri havalanıyor. Kandil kandil dağılıyor. Bir projektör ziyası da ortalığı yalıyor, Ooo!.. Müşir Deli Fuat Paşa bu sene de elektrik kurdurmuş, üç dört yıl evvelki gibi yine etrafa nurlar yağdıracak...

Bugün Kadıköy, Ada, Boğaziçi vapurlarının en küçüklerinde; hattâ tenezzüh motörlerinde bile projektör eksik değildir, Halbuki o devirde öyle mi idi ki?

Yukarıda dediğim gibi Fuat Paşa, evvelce de cülus şenliklerinde, bir iki kere, Fener yolundaki ucu bucağı bulunmayan köşkü bir türlü yapılamayan bahçesine elektrik getirtmiş; Üsküdardan Çamlıcalara, Haydarpaşadan Maltepeye kadar bütün etraf halkını, ışığa üşüşen pervaneler gibi, hep oraya toplamıştı.

Bedrinin deyişine bakılırsa, paşa bu sene eskilerinden kat kat üstün, emsali görülmedik hazırlıkları esirgememiş. Bu vesile ile oğullarını da sünnet ettirecek, gayet şatafatlı bir düğün yaptıracakmış.

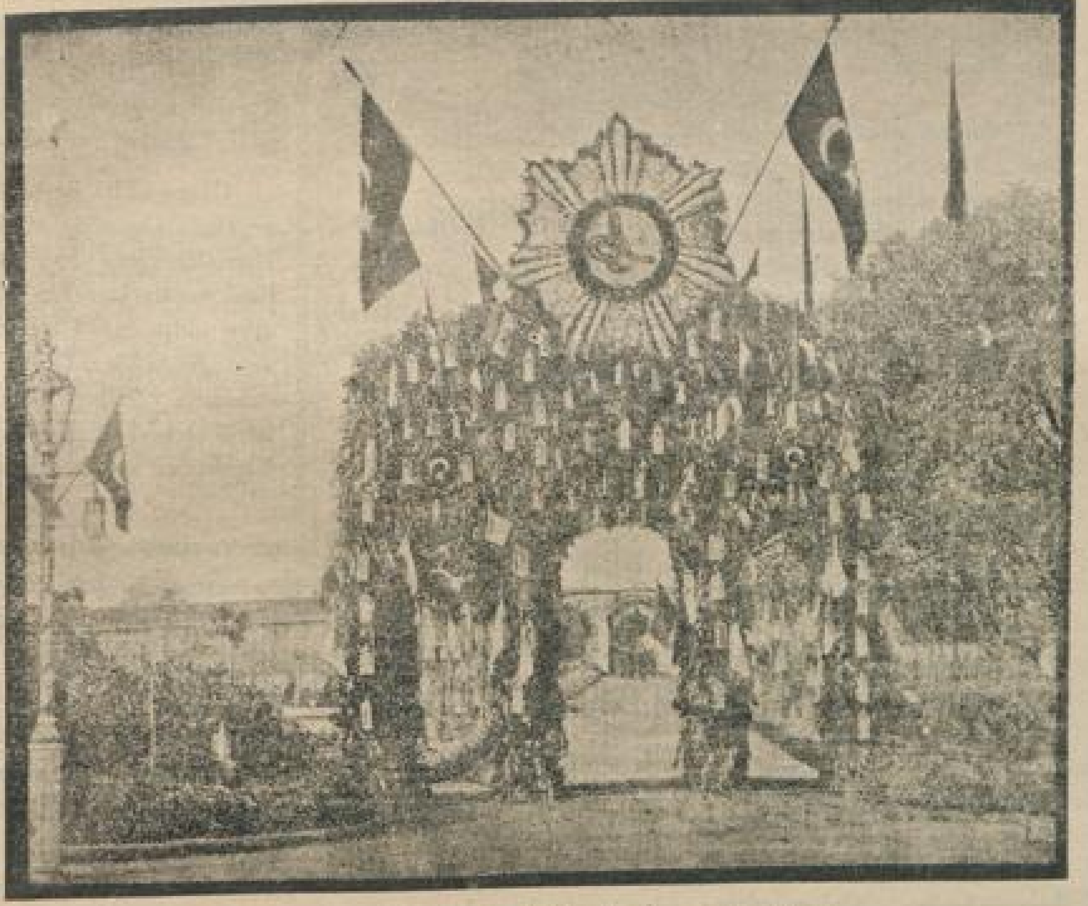

Bostancıdaki Sadi beyin köşkünün donanmış kapısı

Vasilin gazinosunda parlatırken, o gece gideceğimiz yerleri tasarladık: Evvelâ, Fuat Paşanın donanmasını boylayacağız, bir saat kadar orada oyalanacağız, Bir arabaya atlayıp Bostancıda Nafia Muhasebecisi Sadi Beyin köşküne; oradan Kozyatağına uzanarak Maliye Nazırı Reşat Paşanın, Masraf Nazırı Hasan Paşanın, Feshane Nazırı Muhittin Paşanın; Erenköyünde Divanı Muhasebat azasından Uzun Zühtü Beyin köşklerini kolaçan edeceğiz. Buraları dolaştıktan sonra, gördüğümüz donanmaların hangisinde eğlenebileceğimze, bir düşeşe konabileceğimize aklımız keserse tekrar oraya döneriz. Her halde kısmetimiz boş çıkmaz.

Gazinodan çıktık, Anzarotu idareli kullandığımızdan çakır keyfiz; neşemiz tıkırında, çalmadan oynuyoruz.

Vay efendim vay, bir toz duman ki mededallah!... 19 Ağustos cülus şehir âyinlerinde hikmeti huda, her zaman sert bir poyraz eser, güneş battıktan sonra bile yatışmaz, devam eder.

Rüzgâr, toz toprağı ayaklandırıyor. Fenerbahçe piyasalarından nişan veriyor.

Üsküdardan, Kadıköyünden sökün eden, Kalamış yolundan Fuat Paşa tarafına giden faytonların, muhacir arabalarının, talikaların haddi hesabı mı var? Kırbaçlar şaklamada; arabacılar (Varda! destur!) diye avazda; beygirler birbirile yarışta...

Yayanlar da çok; ileri doğru fevç fevç akıyorlar. Meşhur mesel: (Geri kalan, dona kalır); acele etmek lâzım.Cimnastik adım, tabanları yağladık. Şarapçı Oziyerin villasını dönmeğe kalmadı, dama dedik.

Arabalar birbirine kenetlenmiş; yayanlar bile geçecek yol bulamıyor; bazı kimseler ara sokaklara sapıyor, Maksatları, Bağdad caddesine vurup Fuat Paşa bahçesinin Feneryolu ciheti kapısından girmek.

Biz de onların arkasına katıldık. Caddeye kapağı atıp Divrikli Hafız paşa zade, Limni mutasarrıfı Nail beyin evinin köşesine vardık.

Donanma yerinin arka kapısı az ötemizde, Fenerbahçeye ulaşan tren yolunun berisinde amma yaklaşabilirsen yaklaş, Kalabalık arttıkça da artmada. Yaygara, uğultu etrafa yayılıyor:

— Aman, nasırım gitti; acısına dayanamıyorum.

— Üzerime çullanmayın, şimdi bayılıp düşeceğim; ayaklar altında çiğnenip ezileceğim!

— Nefesim tıkandı, bittim, helâk oldum!

— Can kurtaran yok mu? diye bağırtıyı koparan kadınlar, ciyak ciyak feryat eden çocuklar.

Gerisin geri dönerek, daha ötelere yürüyüp Mabeyin kâtibi Hakkı Beyin köşkünün sokağından inek ahırlarının bulunduğu tarlaya, oradan hat boyuna eriştik, Gireceğimiz bahçenin o kapısı da hıncahınç.

Uzatmayalım, önümüzdekileri ite kaka, omuzlaya dirsekleye, güç belâ içeri daldık. Aryullahi vâsia karınca yuvası gibi insanla kaynıyor. Kapının solundaki bodur ağaçlar dikili sun'i tepe, yıllardan beri tamamlanamıyan, yaptırıla, yıktırıla yarım yamalak kalan Japon köşkü rengârenk fenerlerle donatılmış. Kaskadlı yılankavi havuza allı, mavili, yeşilli kandiller sarkıtılmış. Havuzun kenarında uskuru el ile hareket ettirilen, küçük bir sandal iskelemsi basamağın baş ucu iğne atsan yere düşmiyecek. Saldıran saldırana:

— Saatlerdir bekliyoruz, biz bineceğiz!..

— Hayır; biz sizden önce geldik; sıra bizim..

— Paşanın yabancısı değiliz, akrabasındanız ayol!

— Sait ağa nerede acaba, onu bulsak bari...

Projektör kulesi gerilerde Mübalâğam yok, hemen hemen Süleymaniye minareleri boyunda. Tepesindeki projektör kâh etrafı erbaayı, kâh çepe çevre ortalığı gündüze çeviriyor, havai fişekleri mütemadiyen göklere yükseliyor. Şömendöfer hattına muvazi ana yolda fasılâlı fasılâlı kaç tane tâk. İkisinin üstünde teraça; birinde 15-2- kişilik incesaz, ötekinde 40 kişilik bando mızıka, «Atfetme sakın hançeri müjgânını nagâh» şarkısının heyheylerine «Traviata» operasının nağmeleri karışıyor...

Harem köşkü başlanmadan evvel yapısı bitirilen, selâmlık müştemilâtından bir katlı binaların önü de kalabalıktan tıklım tıklım. Boydan boya koca koca çadırlar kurulmuş. Ortadaki en genişi ve cicili bicilisinde üç tuğlu eski vezirlerin çadırı olacak mutlaka - Fuat Paşanın üç mahdumu; diğerlerinde öbür sünnet çocukları.

Meydanın karşısında daha perdesi kapalı tiyatro şanosu, Şanonun sağında şem'asını henüz yakmamış Karagöz perdesi. Hayali Kâtip Salih bir kenara çekilmiş, yumruk mezesile dem çekiyor. Şanonun solunda hokkabaz Usta Kanarya ile yardağı Boyacıoğlu çene çalıyor.

Tiyatroculardan Kel Hasan, aktörleri Deveci Agâh. Sırım Todori, Sarhoş Külhanyan, Koçburun Armanak ve saire; kumpanyanın kantocuları karanlık ağızlı Küçük Virjini, Karayağız Minyon Virjini, Çetrefil dilli Küçük Amelya, Donyağı Büyük Amelya sıralarını ve tuluatın başlamasını bekliyorlar.

Orta oyuncularından Kavuklu Hamdi, peşekârı Küçük Asım, zenneler ve taklitler kârı kadim elbiseleri giymişler, yaşmak feraceleri örtmüşler, hepsi alesta...

(Devamı var)

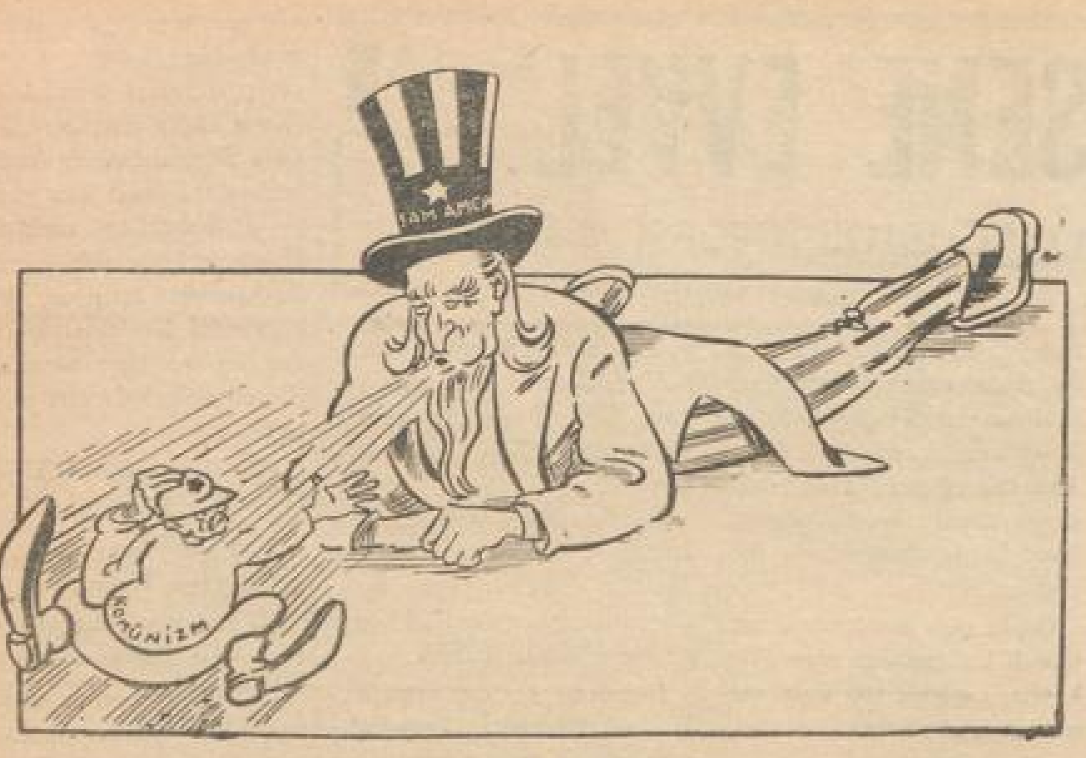

SAM YELİ!..

Bir dokun..

Parlayan zekalar

İstanbul Muallimler Birliğinin tertiplediği Terbiye Kongresinde hatiplerin tenkidlerini gazetelerde okuduk. Kongrede sayın Profesör B. Ali Fuad Başgil de sert tenkidleri meyanında bu günkü maarif sistemimize temas ederek şöyle demiş:

«— Metod bakımından mekteplerimizde Orta Zamanları imrendiren bir kitâbilik hâkim olmuş; yaratıcı zekâyı ve iradeyi işletme usulü yerine hâfıza doldurma usulü tatbik edilmiştir.»

Evet, hakikat öyledir; muhterem Profesörün müsaadesine sığınarak bunun sebebini de ben arzedeyim: Bizim metodumuz bambaşkadır. Bizde yaratıcı zekâ ve irade mektepte inkişaf etmez; tahsili bitirip iş başına geçtikten sonra tecrübe çakmaklariyle kıvılcımlanmağa başlar ve günün birinde idare mekanizmasının yüksek makam sandalyesine oturunca birdenbire parlayıp göz kamaştırıcı şulelerini etrafa saçıverir. İşlerimizin bu günkü durumunu görüyorsunuz. Bu garâbetlerin, bu çapraşıklıkların hepsi, sonradan inkişaf eden yaratıcı zekâların parlak eserleri değil mi?

İşte bunun içindir ki, vaktinden evvel inkişaf edip de ziyan olmasın diye mekteplerde hâfıza doldurarak yaratıcı zekâlarının üzerini örtüyorlar.

Mâlum ya, tasarruf devrindeyiz, bütçeler, israflar üzerinde beceremediğimiz tasarruf politikasını yaratıcı zekâlar üzerinde tatbik ediyoruz!

BİZİ NE YAPSINLAR!..

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı geçenlerde bir tebliğ neşretti. 1948 yılı ekim ve istihsal için iyi gitmediği cihetle memleketin hayvan yemi ihtiyacı göz önünde tutularak kepek ihracatının yasak edildiğini bildirdi.

Bu gün bizde kepek yalnız hayvanların değil, insanların da baş gıdası oldu. Buğday kıtlığı var diye ekmeğimize kepek karıştırıyorlar.

Hay Allah râzı olsun şu hayvanlardan! Onlar olmasaydı ihracat devam edecek, bir gün kepek de tükenecek, o zaman ekmeğimize kim bilir neler karıştırılacaktı? Fakat bizi düşünen kim? Bu sıkıntıdan hayvanlar sayesinde kurtulduk.

Evliya-i umurumuza da hak vermek lâzım. Hayvanları dışarıya satıp kazandıkları dövizlerle lüks makam otomobilleri getirtiyorlar. Bizi ne yapsınlar? Satamazlar da, atamazlar da!

BİRAZ DA BEN ÖLEYİM

Maşallah, Bakanlarımız faaliyette. Demir asâları ele aldılar, demir çarıkları ayağa çektiler, diyar diyar dolaşıyorlar, yurdun dört bucağını karış karış geziyorlar.

Allah da kendilerinden hoşnud olsun, Sayın Bakanlarımız gittikleri her yerde, gördükleri her şeyden mmnun oluyorlar. İmardan memnun, irfandan memnun, mâmulden memnun, mahsulden memnun, müstahsilin durumundan memnun, muhtekirin kurumundan memnun, ekimden memnun, geçimden memnun, gelecek sene seçimden de memnun olmak istedikleri de âşikâr.

Hulâsa, memnuniyet beyan etmeğe o kadar alıştılar ki, günün birinde, beyanat verirken fazla heyecana kapılıp: «Bu sene kuraklığın yaptığı tahribattan da çok memnunum» lâkırdısını da ağızlarından kaçırıverecekler diye ödüm kopuyor!

Bay Bakanlar, makam sandalyesine oturur oturmaz taktıkları toz penbe camlı gözlükleri verseler de, biz de biraz etrafımızı onlar gibi görüp memnun olsak, rahat bir nefes alsak, Nasraddin hoca merhumun:

«— Ver şu kepçeyi, biraz da ben öleyim» dediği gibi!

Cemal Refik

İSVİÇREYE MEKTUP

İpar köşkündeki düğünün havadislerini herhalde duymuşsundur. Ben sana bir iki güzel tuvaletten bahsedeceğim o kadar. Yalnız o akşam bir şanssızlık oldu, evvelâ elektrikler sonra da Allah baba bir muziplik yapmaya kalkıştı amma ne ise çabuk atlatıldı. Her ne kadar gelinin elbisesi biraz aceleye gelmişe benziyor idiyse de o yaşta çuval da giyse yakışır bir kadına değil mi? Tabii yine bütün itina olgun hanımlarda göze çarpıyordu. Konuşmasından pek hoşlandığım ve kendisini pek sevdiğim bir ahbabım bu hanımların itinasını şöyle izah ediyor: «zamanla kaybettikleri teravetlerini şıklıkla telâfiye çalışıyorlar».

Elbiselerin hemen hepsi Paris terzilerinin eserleri idi. Nilüferin siyah tül tuvaleti spiral şeklinde ve çok orjinaldi. Zaten siyah renk bu aydınlık yüze en yakışan renk. Neto Dâvasın tuvaleti de akşamın sayılı tuvaletlerinden biri idi. Tekmil tuvalet degrade bir şekilde payetle işlenmişti. Yahya Paşanın kuzini Bayan Süreyyanın da elbisesi çok şıktı, beyaz incilerle çiçek halinde işlenmiş. Prenses Faize zümrüt ve pırlanta karışık harukûlâde kolyesini tebarüz ettirsin diye olacak düz siyah saten bir tuvalet giymişdi. Bu kadının asil güzelliği de başka bir âlem hani. Fatma Devrim, Diorun siyah ve agraflarla tutturulmuş bir tuvaleti içinde her zamankinden daha cana yakındı; hele tuvaletinin üzerindeki bej lenaj jaketi-kollar dahil rengarenk payetlerle kanatlı mahlûkatla bırakılmıştı. İşittiğime göre Bayan Devrim bu orjinal jaketi tam iki ayda kendisi işlemiş. Yahya paşanın karısı Itır brüksel dantelinden sade bir tuvalet giymişti. Fakat muhakkak ki o akşam en güzel olduğu akşamlarından biri idi. İnsan yüzüne bakmadan elbisesini filan göremiyordu.

Sabah işkembe çorbası ile düğün sona erdi ve gelin güvey Mısıra, Itır ve kocası da İsviçreye hareket ettiler.

Geçen hafta da bizim Sinan Korle nihayet dünya evine girdi. Onun da nikâhında İstanbulun kreması hazırdı. Mamafih aşağı yukarı yine ayni insanlar. Bu nikâhın orjinal tarafı imzalar atılıp eller sıkılınca salonda kopan alkış oldu. Senin anlayacağın Sinan evlendi diye dostları onu alkışladılar. Onlar da nikâhdan sonra Karadeniz seyahatına çıktılar, dâvetliler de Kadir gecesi olması itibarile teraviye gittiler. Bu haftanın haberleri bu kadar. Bayramını kutlar, gözlerinizden öperim.

Fitne Fücür

Tarihten notlar:

«LA FONTAİNE» İN DALGINLIKLARINDAN

Meşhur fıkralar şairi La Fontaine bilindiği gibi gayet dalgın bir adamdı. Bir gün XIV Lovis'ye şiirlerini takdim için Versay'a gitti; eyi karşılandı ve sarayın her tarafı gezdirilsin diye hademe başına bir kral emir verdi.

Şair gördüğü debdebe ve ihtişama hayran kalmıştı. Parise döndü. Akşam ziyaretine geldiği maliye nazırı ona sordu:

— Boş döndürülmedinizya inşallah!

— Hayır, büyük iltifata mazhar oldum, Kral ile konuştum, her tarafı gezdim. Bir torba altun da ihsan aldım.

— Nerede torba?

Lafontaine şaşaladı:

— Galiba Versay'dan beni getiren arabada unutmuşum.

Hemen memurlar koşdular. Bereket torba yastıkların arkasından aktı. Ne arabacı ne de sonradan binen yolcular görmüşlerdi. Lafontaine'e iade ettiler.

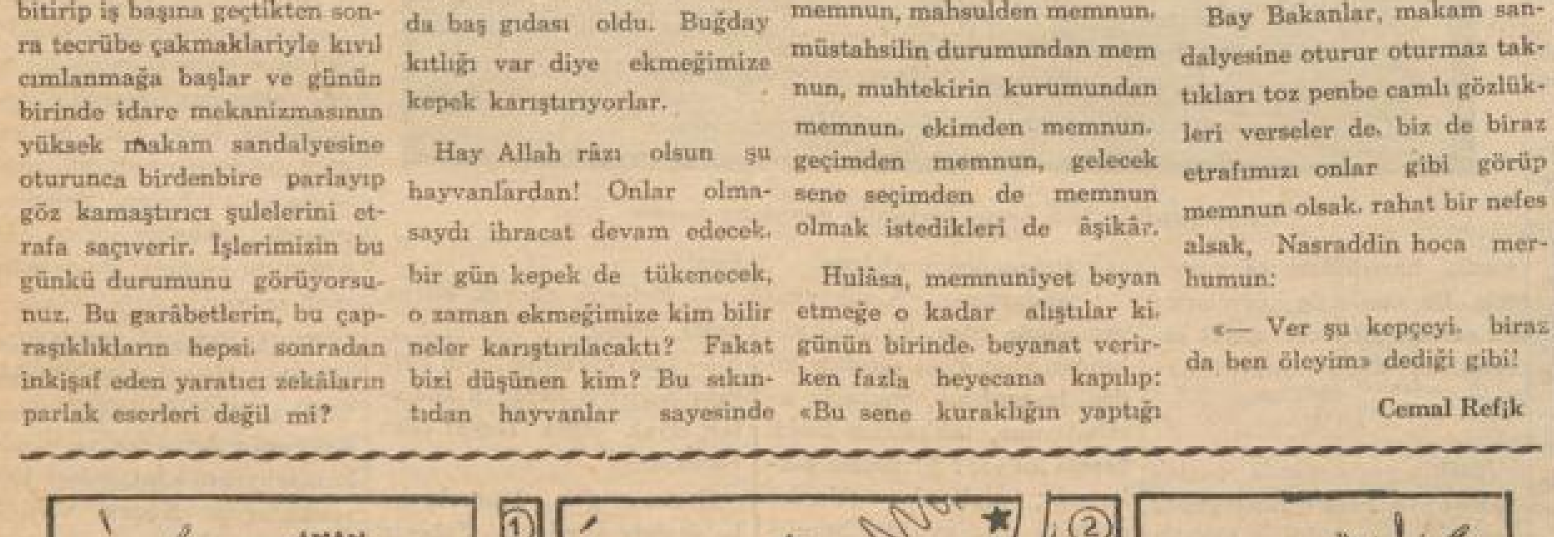

Yazısız hikâye!..

SÜNNET AYLARI

Temmuzla Ağustosun İstanbulda, eskidenberi bellibaşlı iki vasfı vardır: Patlıcan yüzünden sürekli yangınlar ve sünnet vesilesile cümbüşlü düğünler...

İtfaiye himmet göreli ve ahşap evler eksileliberi o gürültülü aylar birinci vasfını hamdolsun kaybetti. Fakat sünnet düğünleri benim çocukluğumdaki hızile sürüp gidiyor. Hattâ arttı, genişledi bile diyebilir.

Neden genişleyip daha umumî bir eğlence mahiyetini aldı? Zira istibdat devrinde toplulukla hoş görülmediğinden, hayır cemiyetlerine de izin verilmediğinden düğünler ancak hususi konak ve âşk bahçelerinde yapılabilirdi.

Zamane ricali bile bu düğünlere sayısı belli davetliden fazlasını çağıramazlar, dikkati çekecek derecede gürültü kopmasına göz yumamazlardı.

Şu ciheti de hiç unutmazlardı: Davet edilenler arasına birkaç tane de büyük rütbede saray adamı ve yüksek dereceli hafiye katarlardı. Tâ ki padişah, kuşkulanırsa düğünde bulunmuş olan sadık adamlarından merakını giderecek lüzum kalmadan kolayca alabilsin!

Meşrutiyet bu bağları kopardı. Kurulan fırkalar ve cemiyetler yaz aylarında birbirlerile sünnet düğünü yarışına çıkar oldular. Elbette ki dedelerimiz kendi devirlerinin zihniyetine ve yaşama tarzına uygun olan bu düğünleri daha istekle, daha şatafatlı yaparlardı.

Şehzadelerin ve kişizadelerin haftalarca süren düğünleri tarihlerimizde yer almıştır. Sünnet, din bakımından — adı üstünde — müslümanlığın rükünlerinden sayılmadığı halde, zahir eğlenceye yol açtığı için son zamanlarda da en başta riayet edilmesi lâzım gelen bir şart imişçesine benimsedi; işe bir içtmai muavenet ve propaganda vasıtası munu veya lüzum suzluğunu ileri sürecek değilim; o, ayrı bir meseledir.

Fakat şüphe yok ki hayır cemiyetleri ve iç timai teşkil. koşacakları yerde paralarını, emeklerini sıska, sıtmalı, sıracalı, sakat çocukları kayırmağa ayırsalar daha ciddi bir iş görmüş, daha verimli çalışmış olurlar.

*

Hakikatte sünnet, yalnız erkek çocuğa hasredilen bir yardım olmak bakımından da tenkit olunabilir. İçtima' muavenetlerde cins farkı gözetilmelimidir? Gözetilse bile mahrem kalması icap eden oldukça münasebetsiz bir cerbatıcı, yaygaralar koparıcı, iptidai şekilde çoluk çocuğa teşhiri ile bir cemiyete yakışık alır mı?

O işin davullu dümbelekli, hokkabazlı, Karagözlü, çengili köçekli düğünlerle kutlanması eski zihniyetlere pek aykırı düşmiyebilir. Eğlenceye ancak bu gibi vesilelerle kavuşan ve başka günlerde — ne sinema, ne plâj, ne balo — kapalı yaşayan bir cemiyete sünnet düğününü çok görmiyebiliriz.

Fakat asrımız ve yeni hayat tarzımız bizi artık bu gibi ortaçağa daha yakın âdetlerden, derneklerden uzaklaştıracak çeşitli eğlencelerle doludur. Hayır işlemek için de başka yollar vardır.

Neden bilmem, sünnet düğünü, kavuklu cübbeli, şallı divitli, ağır edalı bir cemaate daha ziyade yakışıyor.

Modern kılıklı halk entarili takkeli sünnet çocuklarının yatağı başında bir (Eski kıyafetler müzesi) ni seyre gelmiş turist kalabalığına benziyor! Hele o düğünde bir de hoparlör caz çalar, dans başlarsa komiklik son haddine varıyor.

Zaten kendi hesabına yalnız sünnet dolayısile değil, evlenme münasebetile yapılan düğünleri de hoş bulmam. Bunlar da orta çağımsı âdetlerdendir.

Bir gelinin ve bir güveyin giyinip kuşanarak, takıp takıştırarak, salına sallana büyük br kalabalık ortasında dolaşmaları ve etrafa âdeta sessiz bir dille: «Bakınız baylar, bayanlar!

Biraz sonra siz çekilip gidince biz gerdeğe gireceğiz, bir yastığa baş koyacağız. Yüzümüze baktıkça bunu düşününüz!» der gibi edalı tavırlar almaları tuhafına gider. Hayal kuvvetimi işletmekten kendimi alamadığım için hafif bir utanma bile duyarım; yeni çiftin yüzlerine bakamaz olurum.

*

«Yoksul çocukları sünnet» başlıklı gazete haberlerini okuyunca düşünürüm. O çocukların en eksiği veya fazlası bundan mı ibarettir? Sıtmadan karnı şişmiş gıdasızlıktan kemikleri süngerleşmiş üvey ana veya babaelinde sille tokattan vücudü çürümüş talihsiz bir yavrunun sünnet ediyoruz diye kanını akıtacağımıza yardımlarımızı lüzumluya sarfederek kanına kan katmak muhakkak ki daha hayırlı bir iş olur.

Sünnetin herhangi bir sebeple — din, sıhhat, görenek veya gelenek — umumileştiği bir ülke de bunu bir «dispanser» işi saymak, büsbütün fennî şekle döküp bir içtimaî muavenet meselesi olarak ele alıp isteklilere bedava yapmak teşkilâtlandırmak, derme çatma halden kurtarmak bir vazife olsa gerek Bu suretle o küçük ameliyenin sıhhat şartlarına uygun yapılması, kazaların önlenmesi imkânı da elde edilir.

Bir şeyden daha kurtuluruz. Temmuz ve Ağustos ayları gelince kır kahvelerine çınar diplerine, yangın yerlerine, mahalle arasındaki boş arsalara kurduğumuz derme çatma çadırlarla çuval bezi zevksizce sıralanmış düzensiz karyolalardan, karyolalara uşanmış ve beti benzi kül kesilmiş acaip takkeli yavrucuklara uzanmış ve beti benzi külden, kısacası ne göze, ne kulağa, ne de akla bir türlü hoş gelemiyen bir manzaradan

B. H. K.

BUGÜN PERŞEMBEDİR!

Tamis nehri üzerindeki köprülerden birinden Londralının biri suların akışını seyrediyor. Derin bir heyecana kapılmış genç bir kız yanına yaklaşır, bağırır:

— Nişanlımın gelmemiş olduğuna şaşmıyor musunuz? Haftada bir, bu saatte her cuma günü buluşmamız âdetti.

Adam dinler, cevap vermez. Kız devam eder.

— Nişanlanalı beri cumaları her defa benden önce geliyordu. Demek ihanete başladı. Alçak! Hayat çekilir şey değil.

Kız birdenbire parmaklığa fırlar, kendisini suya atar, Londralı şöyle söylenir:

— Bugün perşembedir!

DİMİTROF HAKKINDA RİBBENTROP'un FİKRİ

Ölen bulgar başvekili meşhur ihtilalcilerden Dimitrof'un Reichtay yangınından suçlu olarak Almanyada tevkifedildiği malumdur.

Tevkif hadisesinden sonra, başta lord Allen olduğu halde İngiliz hukukcuları Ribbentrop'a müracaatederek Dimitrof'un tahliyesini istemişlerdi.

Alman hariciye nazırı onlara şu cevabı vermişti:

«Arzunuz veçhile Dimitrof serbest bırakılacak. lâkin birgün o yüzden dünya bir felakete uğrarsa buna mesuliyetini İngiliz hürriyet perverliğine ve Alman lütufkârlığına yüklemek lâzımgelir.»

Dimitrofu Rusyaya götüren tayyareye Gestapo tarafından saatli bir makina konulmak istenmiş, fakat Alman pilotun da öleceği düşünülerek vazgeçilmişti.

YANGIN VE KADIN

İtfaiye eri — Aman bayan, ille o saten elbiseyi mi giymeniz şart?

«Amerikan Karikatürü»

HER SENE 30 MİLYONLUK HAYIR

1942 yılında, aslen alman olan Amerikalı banker Ullmann Nevyork'ta rastladığı Fransız bankeri Edvuard de Rotschild'e demişti ki:

— Bizim için Hitler'i Fransadan sürüp atmak nisbeten kolay olacaktır. Güç olan memleketinize dünyadaki eski mevkiini iadedir.

— Doğru: onu Fransaya siz veremezsiniz: o kendi gayretile bunu olacaktır. Hattâ size rağmen! Benim babam 1871 de 5 milyar altun franklık harb tazminatını Almanyaya karşı garanti edivermişti. Fransa iki senede borcunu ödedi. Bugün memleketim benden böyle bir şey isterse yaparım ve zararlı çıkmam.

Geçende vefat eden Edourad de Rotscild her sene hayır işlerine 30 milyonluk yardımda bulunurdu. İbret!

DAHA DOĞRU OLUR

Pek meşhur ve moda bir lokantaya telefon edildi:

— Sizde bir yemek kaç lira tutar?

— Kaç lira mı? Eğer bunu önceden öğrenmek vaziyetinde iseniz gelmemeniz daha doğru olur!

YENİ DAKTİLO

— Bıraktığım işimde çok ileri gittiğimi patronun karısı söyler dururdu...

Sayın Milletvekili MAŞU

Yazan: ANDRE DÂL　　No: 11　　Çeviren: T. TUNA

Talih, Maşuya burada çok güldü. Rakiplerinden bir tanesi Cizvit papazlarının rahlei tedrisinden yetişmiş, saz benizli, yumruk kadar kıçlı genç bar korundu. Her gittiği yerde, bir tablo çerçevesinden çıkar gibi, otomobilinden iniyor ve doğruca köy papazının evne gidiyordu. Diğeri, yusyuvarlak, kırmızı suratlı radikal partiden bir umumî mec lis azası idi. Üçüncüsü ise, işçinin saadetini sefalette gören lâf ebesi, çam yarması gibi garip bir herifti.

Bütün bu acayip mahlukatı haftada iki kere çirkefe batırıp çıkarma fırsatını bol bol bulan «Overn Sesi» nin keyfine diyecek yoktu. Radikal umumi meclis azası kafasını içki masasından kaldırmıyor, fırsat buldukça soluğu randevu evlerinde alıyordu. Anarşistin deliğe tıkılması gün meselesi idi. Nasıl olup ta, bir bayram gecesi hizmetçisini öldürdüğü suali, genç baronu yere sermeğe kâfi geliyordu.

Maşu, güzel bir yaz sabahı Overn topraklarına ayak bastı. Lömal onu garda bekliyordu. Daha basamaktan inmeden,

— İşler tıkırında! dedi. Bütün millet sizi tutuyor! Siz Millisiniz.

— Ne; Millimiyim?

— Evet, sizin unvanınız bu! Öbürlerinin hepsi birer ad takınmış. Şimdilik bir sosyalist - radikal, bir sosyalist, bir liberal var. Yakında bir de kralcının ortaya çıkacağını tahmin ediyorum. Siz, Millî olarak ortaya atılacaksınız. Öbürlerini yere sermek işden bile değil. Millî aday! Afişleri ısmarladım. Amerikan vari bir propaganda yapıyorum; duvar ilânlarında kocaman bir resminiz olacak. Güzel değil mi? Aman kaybedecek vaktimiz yok. Doğru kahveye gidelim.

Lömal, her işlerini kahvede gören, orada evlenen, orada boşanan, orada yaşıyan ve bazan orada ölen, insanlardan biri idi.

Kıçını sandalyeye kor komaz -

— Oğlum bir kahve getir! diye bağırdı. Dada on beş gün, kahveden başka bir şey içmem. Bu hınzır kâfir, insanın zihnine küşayiş, gönlüne ferahlık verir. Durmadan dinlenmeden kahve içerek giriştiğim her seçim savaşından zaferle çıktım. Bir defasında Yukarı - Savvada şarap içmek zorunda kaldım; işi yüzüme gözüme bulaştırdım, rezil bednam oldum. Şimdi, gelelim Ma nahnü fihimize: Durumu olduğu gibi anlamanız için bir takım grafikler hazırladım. Kırmızı kalemle gösterilmiş olanlar sosyalist Granjanındır; yeşil kalem radikalin, mavisi sizindir.

Bunları söylerken masanın üzerine durulmuş kocaman bir harita kâğıdı açtı. Sanki, yirmi beş yıldır hasta olan bir biçarenin günün üç vaktinde alınan ateşlerini gösterirmiş gibi, muhtelif renklerde inden, çıkan, düz giden, birbirini ortasından kesen bir sürü hat, bir yığın kasaba ve köy ismii bundan evvelki seçimlerde alınan neticeleri ifade eden rakamlar dizili idi. Fakat, bu arap saçının içinden dünyanın en büyük istatistik âlimlerinin de çıkamıyacağı muhakkaktı.

Maşu, uzun ve yorucu bir çalışma neticesinde elde edilen bu eser karşısında hayranlık duymak lâzım geldiğini öğrenmişti. Sesine alabildiğine bir samimiyet vererek:

— Fevkalâde! diye bağırdı. Harikulâde!.. Neticenin ne olacağını anlamak için bir göz atmak kâfi!..

Lömal dudaklarında dünyayı hiçe sayan bir gülümseme ile göğsü kabarrak cevap verdi:

— Bu abdi âcizin fikirgâhlarından çıkmış bir sistemdir. Size bir misal vereyim. Gözünüzü kapayıp parmağınızı lâalettayin bir noktaya basın! Hah!., Tamam!. Arki-la-Montayn! Bakalım burada netice ne olacak? Parmağınızı hatlar üzerinde yürütün!... Evet!... Evet!... Dur!... Dostum, iki gün sonra halkla konuşacağınız Ark-la-Montaynda iki yüz on iki oydan yüz otuz birini alacaksınız. Gördünüz mü, nasılmış?.. İşte, parmağınız sizi zafere ulaştırdı...

Bu anda, parmağile önündeki kahve fincanını seçim plânının üzerine devirdi. Fakat, bunu bir hayır alâmeti diye kabul etmek lâzımdı; çünkü, Maşunun zaferi her türlü tahmini ve teşebbüsü allak bullak edecekti.

İlk toplantılar biraz sönük geçmişti. Dinleyiciler, profesör Düvernenin okulundakilere benzemiyordu, Maşu karşısında suratına dik dik bakan, söylediği her büyük lâfa bıyık altından gülen, insan topluluğu görüyordu. Her toplantıda bağırmış, çağırmış.

— Ey aziz topraklarında ecdadımın ebedî uykularını uyudukları sevgili vatandaşlarım!. Bugün hakik Fransızlığı sinesinde barındıran bir tek köşe kalmışsa, o da yüzde yüz insanların barındığı Overndir... diye yırtınmıştı.

Fakat, seçmenler tınmamışlardı. Ne bir ses, çıkarmışlar, ne de bir harekette bulunmuşlardı. Onu, akıllarından satın almağı geçirmedikleri, bir leke sabunu satan çığırtgan gibi dinliyorlardı. Toplantıdan, ihtiyarlar başlarını sallayarak, gençler burunlarını kaşıyarak ve dirseklerile birbirlerini dürterek çıkıyorlardı.

Meğer, bütün durumun değişmesi Planfuvandaki bir toplantıya bağlıymış!. Maşu bir saate yakın bir zaman şerefden, namusdan, adaletten, vatandan bahsedip duruyordu. Birden dinleyicilerin arasından yükselen bir ses bütün salonu kapladı:

— Hey babalık!. Köylü' nünverdiği vergi ne olacak?

Maşu beyninden vuruamuşa dönmüştü; iki yol ağzında idi; bunlardan hangisi onu hedefe ulaştıracaktı? Birden kararını verdi:

— Zavallı köylünün ödediği vergi kadar büyük ve korkunç bir adaletsizlik olamaz! diye bağırdı. Kendine güveniyorsa, buğdayı devlet eksin! - O anda aklına memlekette az buğday ekildiği geldi ama, bir kere ok yaydan çıkmıştı - Sıkı ise, beslediğiniz, beyler, paşalar gibi yaşattığınız vergi tahsildardı, maliye erkânı gelsinler de sizin yerinize çift sürsünler!. Hah!.. Hah!. doğrusu onları böyle bir durumda görmek isterdim!... Başlarında kötü şapkaları, boyunlarında kravatlarile öküzlerin kıçında koşarken «Sekiz saatten fazla çalışamam!» diye nasıl da feryat ederlerdi!... Bu lüzumsuz insanlar, bu bitler, bu kenetler hep sizin sırtınızdan geçiniyor!... Köylünün tek metelik vergi vermemesi lâzım!... Anladınız mı, tek metelik!... Eğer sayın Maliye Bakanı bu fikirde değilse gelsin, sizin yerinize tezek toplasın!...

(Devamı var)

KURNAZ KOCA

— Şu benim kocam, plâj da bile burnunu kitabına sokar, etrafına bakmağa lüzum görmez!

MARTA EGERT'İN HAYRANI!..

Şu sinemacılık muhiti üzerinde yaşadığımız dünya ile hiç bir alâkası, ilişiği, benzerliği olmayan bambaşka bir âlemdir. Oradaki evlenmeler, bizim evlenmelerimizin; oradaki boşanmalar bizim boşanmalarımıza; oradaki doğumlar bizim doğumlarımıza; hattâ oradaki ölümler bizim ölümlerimize benzemez ..

Orada her şey yalanla dolanla döner... Netekim geçenlerde, bülbül gibi sesi e dünyayı büyülemiş olan Marta Egert'in on iki yıllık kocası Jan Kipura'dan ayrılacağı şayiası ortalığı kapladı. Fakat, çok geçmeden bunun, çevirmekte olduğu «Şahane Vals» filmi için reklâm olduğu anlaşıldı.

Şu sinema âlemi hakikaten çok gariptir. Meselâ, on lisanı ana dili gibi bilen, 32 yaşındaki bu bayan Marta Eggert tam on yıldır meçhul bir kimse tarafından sevilmektedir. On senedir, muntazam, her sabah posta ile kendisine bir kutu nadide çiçek gönderilmektedir. Bu meçhul hayranı öğrenebilmek için, gerek posta idaresine, gerek Emniyet teşkilâtına başvuran genç artist, yıllardır bir netice alamamıştır.

Meçhul sevgiliden gelen çiçekler, salonundaki vazolarda her gün tazelenmekte ve elbette ki, kocası Jan Kipura'nın öfkesi de gittikçe kabarmaktadır.

Fakat, zavallı adam neylesin ki, Holivutta koca olmak pek kolay bir iş değildir!..

CANINDAN BEZMİŞ

Lokantada yemek yiyordu, yanına yakın dostlarından biri gelerek aman dostum bugün sendenim hem param yok, hem de bu sefer ısmarlama sırası sende deyip oturdu ve yemek listesinden etli yemeklerden birini seçti, tam garsona söyleyeceği sırada beriki:

— Vazgeç azizim vazgeç et kadar sıhhate muzur şey yoktur, insanın ömrünü kısaltır.

— Peki öyle ise sen neye yiyorsun diyerek, yemekte olduğu yemeği işaret eden arkadaşının yüzüne bön, bön bakarak.

— Sen bana bakma, ben zaten canımdan bezmişim.

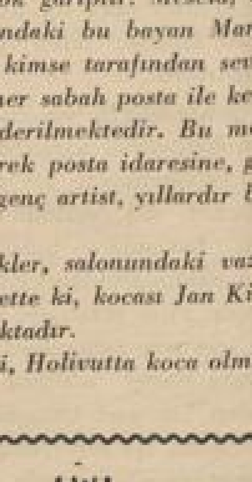

— Annem çamaşırcılık yaparak beni yetiştirdi!..

— Şimdi zengin bir kocan var, yardım ediyor musun?

— Elbette!.. Bütün çamaşırlarımızı ona yıkatıyorum!..

«Fransız Karikatürü»

HİKÂYE

Sarhoşluk

Binbaşılıktan mütekait Şevki Bey, Bayeziddeki sarrafın yanından ayrılır ayrılmaz soluğu doğru Balıkpazarında aldı. Zaten akşam yakındı, vakti kerahet gelmiş sayılırdı. «Şöyle bir kenara ilişip de ufaktan bir iki kadehle ağız alıştırıncaya kadar dedi, diğer akşamcılar da düşer!..» Dar bir sokağın içinde karanlık bir meyhaneye daldı. Burası, onun her ay başlarında bir kere uğradığı yerdi. Tezgâhtar göz âşinalığiyle iltifat etti.

Şevki Bey, bugün istiyordu ki ağız tadile, bol meze ile, doya doya bir rakı içsin... Çünkü ay sonları olmak hasebile bir hafta vardı ki, Balattaki yahudinin deposuna akşamları iki çürük zeytin, bir parça turpla okkası kırk kuruşluk rakıdan yarım yamalak içiyor, ve kafayı adam akıllı dumanlamadan gidip soğuk odasında yatıyordu. Bugün ise cebinde yedi, sekiz yüz kuruş para vardı; binaenaleyh şimdi istediği gibi yiyip içebilirdi. İlk kadehi, meyhanecinin verdiği yanındaki masada oturan iki gençten biri:

— Beybaba, dedi, affedersiniz, şu ateşinizi lütfeder misiniz?

— Estağfurullah ehendim.. deyip uzattı.

Onlar sigaralarını yaktıktan sonra pek nezaketle teşekkür ettiler.

Gençlerin hali Şevki Beyin hoşuna gitti, içnden: «Nazik, kibar şeyler!» dedi ve yan gözle onları tetkik ederken gördü ki onlar da kendisine bakıyorlar. O zaten muhabbet edecek adam aramıyor muydu, «şunlara açılayım» dedi. Fakat buna birden cesaret edemedi. konuşmak için bir çok bahaneler düşündükten sonra tabakasından bir sigara çıkarıp ağızlığa taktı ve yalandan ceplerini araştırıp kibriti bulamamış gibi davranarak:

— Küçük beyler, dedi, şimdi de ben sizi rahatsız edeceğim, ateşimi iade eder misiniz?

Onların hemen ikisi birden kalkarak sigaralarını uzattılar. O zaman Şevki Bey, ipin ucunu yakaladı ve gençlere anlatmağa başladı:

— Efendim, malum a, ihtiyarlık.. Sigarayı alırsın, kibriti unutursun. Kibrit demin cebimde idi, şimdi arıyorum yok...

Onlar gülerek:

— Evet efendim, öyledir, bazan olur, diye kısa bir mukaddime yaptıktan sonra «maamafih zatıâliniz ihtiyar değilsiniz, henüz maşallah bizden çok genç görünüyorsunuz» gibi, Şevki Beyin can damarlarını okşayarak sohbete başladılar.

Çok geçmeden masalar birleşti, gençler rakılarile, mezelerile beraber Şevki Beyin masasına geçtiler, muhabbet koyulaştı, şişeler sık sık dolup boşalmağa başladı. Bir saat içinde hesap pusulası baştan aşağı doldu ve şerefe tokuşturulurken kırılan iki kadeh parası dahi Şevki Beyin hesabına kaydedildi. Artık gece ilerilemişti, müşteriler birer kişer kalkıyorlardı.

Garson, hesap pusulası elinde ayakta bekliyordu. Gençler hiç oralı olmuyorlardı. Şevki Bey sordu:

— Kaç para hesabımız?

Şevki Bey bir beş liralık uzattı ve üstünü yirmi beş kuruş eksik olarak aldı, saymadan cebine atıp gençlerle beraber kapıdan dışarı çıktı.

Yağmur sicim gibi yağıyor, yollardan seller akıyor, deniz tarafından acı bir rüzgâr esiyordu. Bu havada sokakta bir adım atmak kabil değildi. Şevki Beyin aklına bir araba tutmak geldi. Lâkin gençler ondan evvel davranıp sordular.

— Nereye teşrif olunacak efendim?

— Balata.,

— Oo., İşte bu güç... Eğer tenezzül ve arzu buyurulursa bu akşam bizde kalsak?

Şevki Bey hiç beklemediği bu teklif karşısında sevinçle şaşırarak:

— Aman efendim, rahatsızlık olur

— Estağfurullah efendim.. Bilâkis çok memnun oluruz.

En genci hemen Şevki Beyin koluna girerek:

— Bendehane gayet müsaittir efendim, buyurun rica ederim ,dedi ve ihtiyar sorhoşu sürükliyerek tenha bir sokağa götürdüler ve bir duvarın köşesine yatırarak iyice sızdırdıktan sonra ayağındaki fotinlere varıncaya kadar soydular, kaçtılar.

*

Gece yarısı hava daha sertleşmiş, yağmur kara dönmüş ve bir iki saat içinde ortalık bembeyaz kesilmşti. Sabaha karşı Şevki Bey, yattığı yerde biraz kımıldanacak oldu, baktı ki her tarafı buz kesmiş... O zaman karısına seslendi:

— Yahu, ben donuyorum, kalk şu kaputu da üzerime ört!..

Şevki Beyin hemen yanı başına büzülmüş olan iri bir köpek bu sesden uyandı ve titriyerek ona biraz daha sokuldu. Şevki Bey tekrar bağırdı:

— Canım, işte sen de üşüyorsun, ben de., arkama sokulacağına kalk, üşenme de şu kaputu üzerimize ört!...

(Eski Aydede)

Osmau Cemal

CANKURTARAN KEDİLER

Malûm sebeblerden dolayı kaçmak ve Avusturya'ya canını atmak isteyen Macarlar, peşlerine takılan polis köpeklerini şaşırtmak için gayet iyi bir çare bulmuşlardır.

Yanlarına, içinde bir kedi bulunan bir torba alırlar ve köpekler yaklaşınca kediyi salıverirler. Kedi kaçar, köpekler arkası sıra koşar. Artık tehlike nöbetcilerden ibaret kalmıştır!

— Karıcığım, seni düğün gecesi nasıl taşıdığımı tarif edi-

DUA YERİNİ BULMUŞ!...

Bugün, İltalyada yiyecek ve içecek eşyasının yüzde doksan dokuzunu Marşal yardım plânıyla ithal edilen maddeler teşkil etmektedir. Aşağıdaki fıkra bu durumu telmih etmekdir.

Geçenlerde İtalyan parlâmen tosunun kapısı önünde anadan doğma çıplak bir adam yakalanır ve mahkemeye verilir, Suçlunun avukatı şu şekilde bir müdafaa da bulunur:

— Sayın başkan! müekkilin aklı başında, terbiyeli, şerefli bir vatandaştır. Hâdise günü meclisin önünde oturmuş, bir arkadaşıyle marşal planının münakaşasını yapıyorlardı. Bir aralık münakaşa kızıştı ve müekkilim gözleri harekalarında uğramış bir şekilde bağırdı: «Eğer, senin dediğin gibi, bütün sırtımdakiler marşal plânı gereğince gelmişse, Allah şu anda hepsini sırtımdan alsın!..» Ve, işte bay başkan! Bu dua müstecap oldu ve müekkilim bir an içinde çırıl çıplak kalarak huzurunuza getirildi!..

BU KİMDİR, BİR BİLSEN!..

Palavracılığı ile meşhur Temel reis ölmüş, herhalde bilmeden işlediği sevaplar yüzünden, cenneti âlâya kabul edilmişti.

Temel Reis cehenneme gitmekten paçasını kurtardığı için sevinçden zıp zıp sıçrıyordu. Çenesi açılmıştı. Durmadan, dinlenmeden deniz ve balık hikâyeleri anlatıyor, cenneti âlâ sükkânını gülmekten kırıp geçiriyordu.

Temel Reisin işti işti; fakat, bir mesele vardı ki, onu dehşetli sinirlendiriyor, öfkeden bütün benliğini kemirip eritiyordu. Balıkçılığa ve denizciliğe ait en inanılmaz palavraları savurduğu zaman, bütün Cenneti âlâ sâkinleri kahkahadan kırılırken, ak sakallı bir ihtiyar vardı ki, put gibi duruyor, kılı bile kıpırdamıyordu...

Nihayet dayanamadı ve Cenneti âlâyı idareye memur meleğe açıldı.

Pişkin melek kıs kıs güldü:

— Bu kimdir bilir misin? dedi. Ömrünün uzun yıllarını balık karnında geçirmiş olan Hazreti Yunus!..

NASIL ALABİLİRMİŞ?

Akşam eve gelen kocası Seher hanımı suratlı bulmuştu.

— Ne o hayrola karıcığım bir şey mi oldu.

— Ne olacak oğlum kaptan olmak istiyor.

— Düşündüğün şeye bak hele bir büyüsünde.

— İyi ama biz ona koca bir vapuru nasıl alabiliriz?

BİR SUİKAST HİKÂYESİ

Amerikalı meşhur bar sahiblerinden ve muharrirlerden Billy Rose anlatıyor:

Bir gün yazıhaneme ihtiyar bir kadın geldi; «ayın 25 inci gecesi barınıza suikast yapılacağını iki kişi konuşurkan işitttim» dedi. Hemen polisi haberdar ettim.

Kadın bir lokantada kasadardı, Hakkındaki mâlumat iyi çıkmıştı, kocası da aynı yerde asansör memuru idi. Polis, tarıfedilen eşkâlı uygun kimseyi bulamayınca aklıma bir fikir geldi. Telefonla kadından sordum:

— Tekrar görürseniz bu adamları tanıyabilirmisiniz?

— Evet, kolaylıkla...

— Alâ... öyleyse, 25 gecesi kocanızla bara geliniz. Size antre yanında bir masa ayırtırım, İki haydut içeri girince bize işaret verirsiniz.

Filvaki o gece karı koca ikiside geldi; yerlerine oturdular. Korkunç bir vakaya şâhit olacaklarına rağmen iki yaşlı nisbeten sâkin görünmekteydiler.

Metrdotele emirler verdim: masalarına istedikleri yemekler ve içkiler yollandı, Doğrusunu isterseniz zevk sahibi idiler. Havyardan şampanyaya kadar mükemmel bir mönü seçmişlerdi. Beklediğim işâretten haber yok.

Saat geceyarısın 1 gece ihtiyar kadın garsona bir dolar bahşiş bıraktı; detektifle beraber gizlendiğim köşeye yanıma yaklaştı, Söyle dedi:

— Artık beni tevkıfettirebilirsiniz.

— Tevkif mi? niçin

— Bu gün kocamla evlendiğimizin tam 25 inci yılı. İstemiştik ki o günü, yani kümüş bayramımızı en zengin bir çift gibi kibar bir yerde fevkalâde şekilde kutlayalım. Size o yalanı uydurduk, Arzumuz yerine geldi. Çok iyi yedik, içtik. Artık hapse girsek de gam yemeyiz!

Sabahın 5 inde barda hala bir masa başındaydık. İhtiyarlar, ben, polisler ve caz takımı... Şampanya su gibi akıyordu!

— İyi ki aklıma geldi, tavuklara tel alacaktım!..

BAYRAM TEBRİKİ

Bayramınız kutlu olsun. AYDEDE'nin aziz okuyucuları.

Tebrikim geç oldu amma temiz oldu! Cenabı Hak cemi' cümlemizi daha nice nice Bayramlara ulaştırsın, âmin!

Sormak ayıp olmasın amma. Bayramı nasıl geçirdiniz?

Memur yurddaşlarımızla hemhal olduğumuz için hal-i pür melâlimiz bizlerce malûmdur! Gökyüzündeki ay'ın gidişatı, yeryüzündeki aylıkla yapalım?

Üzülmeye değmez a dostlar. Bayramda eğlenemedikse de, eğlenebilenleri seyir ederek şöyle böyle hoşça vekıt geçirdik. İki gün sonra biz de eğlencelere garkoluruz inşallah!

Bilirsiniz ya, Cenabı Hak. fakir kulunu sevindirmek için evvelâ eşeğini kaybettirir, sonra tekrar buldururmuş,

Bizler de her ayın ikinci haftasında neş'emizi kaybediyoruz, öbür ayın ilk haftası başında tekrar bulup seviniyoruz.

«— Aybaşında maaşın neş'esi bir günden fazla sürmüyor» demeyiniz. Buyurun, bir hesap yapalım. Yılda iki Bayram var, Şeker Bayramı üç gün, Kurban Bayramı dört gün. İkisinin yekunu yedi gün eder. Halbuki biz her ayın başında bir gün para yüzü görüp seviniyoruz. Sevinç, bizim için Bayramdır, Binaenaleyh bir sene, on iki ay olduğuna göre, bizim bir yılda on iki günlük Bayramımız var. yâni. ağnıyâ Bayramlarından beş gün de fazla.

«— Deli dolu lâf etmesene, bay muharrir! Bizim bir yılda on iki günlük Bayram saydığımız para neş'esinin kat kat fazlasını onlar her gün tadıyorlar»

Demekte bir bakıma haklısınız, fakat müsaade ediniz. bunun da cevabını vereyim: Madem ki her gün aynı zevkı tadıyorlar. biz de; «deliye her gün bayram» der geçeriz, yâni bu zevki. onların servet çılgınlıklarına veririz a efendim! Hani, kedi de yetişemediği çiğere «Pis» dermiş!

Elhasılı kelâm, elâlemin zevkine heveslenip ağzımızı sulandırmaktansa. kendimizi avutarak kendimize zevk payı çıkarmaya bakalım.

Meşhur Çin filozofu Kofüçyüs: «Saadet. insanın, içinde yaşadığı hayattan zevk alabilmesidir» demiş. Biz bu zevki de tadamıyorsak:

Zevk anın mirsâdı ibretten temâşâsındadır»

Diyerek de gönlümüzü oyalıyabiliriz, çünki mistik bir kanaatkârlık ruhlarımıza işlemiş!

Bakî selâmlar. sevgiler, aziz okuyucular.

Cemre

— *Sevgilim ne yaklaşmıyorsun? Bak kocanı savdık!..*

«Fransız Karikatürü»

DÜŞÜNDÜRÜCÜ SÖZLER

★ Kuzulardan ibaret bir millet daima kurtlardan teşekküleden bir hükumet doğurur.

B. de Jouvenel

★ İnsanlar işledikleri hataların adını «tecrübe» koymuşlardır.

Oscar Wilde

★ Faziletli olmak iyi şey; lâkin faziletli olmağı öğretmek daha iyidir... ve daha da kolaydır!

Mark Tevain

★ Öpüşmeler muhakkak surette mikrop nakletmezler amma daima mukavemeti kırarlar.

Louise Erickson

★ İnsanlık boyuna sağına. soluna bakmaktan vakit bulup da basit düşünenlerdeki yüksek fikirleri tayınedemez olmuştur.

Franz Werfel

NİÇİN AĞLIYORMUŞ?

Herhalde bir ikbar cenazesi idi. Önde cenaze arabası ağır ağır ilerliyor, arkadan da sürü sürü cemaat yürüyordu.

Merhumu şöyle böyle tanıyan bay (R...) nin gözüne hüngür hüngür ağlayan küçük bir çocuk ilişti. Birden yüreği burkuldu ve yanına giderek,

— Üzülme, evlâdım! dedi. Ölenle ölünmez... Bak kocaman adamsın; metin ol!..

Çocuk yumruklarile gözlerini uğuşturarak,

— Nasıl ağlamam, be amca! dedi. Otomobile beni bindirmediler!..

NİYAGARADA

— *Şellâle daha çok uzak mı?*

— *Geldik! Bayanlar susarlarsa suyun gürültüsünü duyarsınız!..*

«Fransız Karikatürü»

DALGINLIK VE UNUTKANLIK

Maruf İngiliz romancısı R. L. Stevensen çok dalgın, unutgan bir zattı. Karısıla beraber Paris'e bir seyahat yapmak istedi. Yanına bir miktar para ve o devirde döviz belâsı olmadığından 100 altunluk bir çek aldı.

Gittiler: fakat bir kaç gün sonra paralarının tükendiğini görünce hemen Londraya döndüler.

Bavullar açılırken çek meydana çıktı. Romancı bunu Paris'te bozduracağını unutmuştu!

— Hey!.. Yanlış yere nişan alıyorsun!..

«Fransız Karikatürü»

1 SAATTE, 1 TAYYARE

Devletçiliğin fena neticeler vermesini tenkid etmesinden dolayı amele partisinden çıkarılan İngiliz mebusu Alfred Edwards, hususî sermayelerle işleyen müesseseleri misal getirirken diyor ki:

«Amerikada Ford fabrikalarını geziyordum. Harb zamanıydı. Dört motörlü bir tayyarenin burada tam bir saat zarfında imal edilip harekete hazır hale getirildiğini söylediler.

Gözlerimle görmek istedim. Bir lâvhaya baktım: (Saat 3,15 de tayyare hizmete girecek)... Daha ortada pek bir şey yoktu. Yazılı saatte aynı yere geldim. Tayyare bitmiş, hangara sevkolunuyordu. Saatime baktım, 3,16...

— Mükemmel, dedim, ancak 1 dakika gecikmiş!

— Hayır, dediler, sizin saatiniz 1 dakika ileri gitmiş!»

Deniz Hatları Haftalık Raporu

24 Temmuz 1949 — 30 Temmuz 1949 (dahil) tarihleri arasında aşağıda isimleri yazılı hatlarımıza kalkacak vapurların isimleriyle kalkış gün ve saatleri

KARADENİZ HATTI	— Pazar 5,00 de (Aksu), Salı 5,00 de (Kadeş), Çarşamba 3,00 de (Dumlupınar) ve Perşembe 5,00 de (Tarı).
İNEBOLU HATTI	— Cuma 3,00 de (Anafarta).
MUDANYA HATTI	— Pazar, Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe, Cuma ve Cumartesi 9,00 da (Marakaz).
BANDIRMA HATTI	— Pazartesi 8,15 de (Marakaz), 20,00 de (Tırhan), Çarşamba 20,00 de (Tırhan), Cuma 8,15 de (Marakaz), Cumartesi 20,00 de (Tırhan).
KARABİGA HATTI	— Salı ve Cuma 19,00 da (Mersin).
ÇANAKKALE HATTI	— Pazar 18,00 de (Ülgen).
İMROZ HATTI	— Çarşamba 18,00 de (Antalya).
AYVALIK HATTI	— Çarşamba 9,00 da (Bursa) ve Cuma 17,00 da (Ülgen).
İSKENDERUN HATTI	— Salı 17,00 de (Konya).
İZMİR HATTI	— Çarşamba 11,00 de (Etrüsk) ve Cumartesi 11,00 de (İzmir).
Batı Akdeniz Hattı	— Pazar 10,00 da (İstanbul).

TELEFONLAR:

Deniz Hatları İşletme Müdürlüğü: (44678), santraldan (81). İstanbul Başacenteliği: (44696).

İkramiyeli Aile Cüzdanı

1950

İKRAMİYE PLÂNI

YENİ ESASLAR

1.

Şubelerimizin bulunduğu şehirler sayısınca EV

7 tane Talihlinin isteğine göre 15-20,000 lira değerinde Ev

veya 7 tane

50,000 liralık Devlet Tahvilinin 5 yıl müddetle geliri,

2.

Her 100 müşteriden birine 100.er liralık para ikramiyesi

Hepsinin tutarı **200.000** lira

Yapı ve Kredi Bankası

HIKÂYE

Buhran

Süheylâ henüz on sekizini bitirmiş genç bir kızdı. Sarı dalgalı saçları, deniz mavisi iri gözleri ve dolgun bir vücudu var. Kendisini seven ve etrafında pervane gibi dolaşan erkeklerin hiç birine ehemmiyet vermiyor, o, bunlardan hariç başka birine aşık. Bu adam diğerlerinden bam başka. Süheylânın daha çocukluğundan beri hayalinde canlandırdığı biricik erkek. Ateşli siyah gözlere, parlak kıvırcık saçlara, ve mevzun bir vücuda sahip o. İşte genç kız onun gözlerinin ateşiyle yanıyor.

Bu evli adamdan ne bekliyor acaba? hiç.. Tal'at sevildiğini biliyor mu? kimbilir.. Kaç defa kalemi eline alıp mektup yazmağı düşündü ona. Fakat vaz geçdi bu fikrinden.

Halbuki bu sefer her şeyi göze alarak şu mektubu yazmağa başlıyor.

Bu gün içimde kos koca bir çölde yalnız kalmış, kumlardan, gökteki yıldızlardan, kızgın güneşden, susuzluktan çatlayan dilim, kan fışkıran dudaklariyle merhamet dilenen bir insanın çektiği acı var..

Aylardan beri çektiğim ıztırabın, döktüğüm gözyaşın haddi hesabı yok. Seni seviyorum, çılgınca seviyorum seni. Hem de öyle temiz ve ölçüsüz bir aşkla ki. Konuşurken sesimin titreyişinden olsun anlamıyormusun bunu? Hakkın var, çünki karını seviyorsun, benim seni sevdiğim gibi belki de çılgınca. Ne çıkar, sen onu, ben seni. İşte hayat bundan ibaret değil mi? Bazen senden kaçmak, uzaklaşmak için bütün gayretimi sarfediyorum, Fakat sen gördüğüm an bunun aksi oluyor, sana yaklaşmak, kolların arasına atılmak, geniş göğsünün üzerine başımı koyup hıçkırıklarla ağlamak istiyorum.

Bilmem bana inanacakmısın sevgilim? Sana sevgilim diyorum reddetme beni. Ben senin değil sen benim sevgilimsin. Evet bana inanacakmısın demişdim. Seni gördüğüm zamanlar ne kadar heyecanlanıyor. ne tahammül edilmez dakikalar geçiriyorum. Sonra yanından kaçıyor ve ıztırabını anlatacak bir kimse arıyorum. Bağırmak haykırmak. seni sevdiğimi herkese ilân etmek istiyorum. Göz yaşlarım akmıyor, onları harice değil kalbime akıtıyorum. Gözlerinin, dudaklarım dudaklarının ateşiyle yanıyor, Düşünüyorum bazan. gözlerimi kapayarak düşünüyorum. Seninle ikimiz Adanın çamlıkları arasında gurubu yan yana seyrediyoruz. Sonra yavaş yavaş gecenin siyah örtüsüne kucaklaşıyor ve sarılıyoruz seninle. O geceyi bir an için görüyorum, Korkuyorum sonra. kopan fırtına ve olan gürültüleri duyamıyorum artık, kendimi kayalıklar üstünden aşağı bırakıyorum. Çünki bu mes'ut dakikaları benim seninle yaşamağa ne hakkım var? Bunlar ne çılgınca bir arzu değil mi?

Süheylâ Mektubu burada kesiyor. Fazla yazamıyor, elleri titriyor, gözleri görmüyor. Bu an etraf kapkaranlık onun için.

Oturduğu sandalyadan bitkin bir halde kalkıyor. Yazdığı mektubu avucu içersinde buruşturuyor. Sonra küçücük eliyle beyaz ipek geceliğini hafif yukarıya doğru kaldırarak aşagıya iniyor. Süheylâ şimdi rengâ renk çiçeklerle süslenmiş cenneti andıran bahçenin ortasındaki havuzun kenarına oturuyor. Elindeki mektubun ucunu bir kibritle tutuşturuyor. Bu sırada mat renkli kadife yanakları kızarıyor. kırmızı dudaklarını utanarak büküyor. Ve gözlerinden yol yol yaşlar boşanırken bir sigara yakıyor. Dumanları savrulurken sevdiği adamın hayalini görüyor. Sevimli yüzüyle ve ateşli gözleriyle gülerek kolarını açıyor. Genç kız oturduğu yerden kuş hafifliğiyle kalkıyor. Tam sevdiği adamın kucağına atılacağı sırada şuh bir kadın kahkahasiyle kendine geliyor. Kendisi için açıldığını sanan bu kucağı şimdi başka bir kadının doldurduğunu görünce bir çılgına dönüyor ellerini yüzüne kapayarak «Ne feci şey. ne feci şey» diye söylene söylene odasına dönüyor.

Pakize BAŞARAN

T. C.
ZİRAAT BANKASI

1949 ikramiye tutarını
300.000 liraya
yükseltmiştir.

4 Çekilişin her birinde
25.000
10.000.
5.000, liralık

İkramiyelerden başka 1000 lira ile 50 lira arasında 458 muhtelif ikramiye vardır. Şansınız yardım ederse istediğiniz yerde, istediğiniz EVİ, ARSAYI, TARLAYI, EŞYAYI alabilirsiniz.

ÇEKİLİŞLER:

28 Şubat - 30 Mayıs
31 Ağustos - 30 Aralık

İkramiyelerden faydalanmak için keşide yapılacak ayın üçüne kadar vadesiz tasarruf hesabında 100 lirası bulunmak ve bu miktarı çekiliş tarihine kadar devamlı şekilde muhafaza etmek kâfidir. Aynı müddet zarfında hesaplarında 100 liradan fazla bir bakiyeyi muhafaza edenler her 500 lira için ayrı bir kur'a numarası alırlar.

İYİ KOKU ALAN KÖPEK

Bu harbin birdenbire parlattığı zenginlerden biri idi. Atları, otomobilleri, yatları, uşakları vardı. Para kazanmağa başladığı zaman, kırk yıllık karısının tekmeyi beline vurduğu gibi, bir yenisini almış, daha çok para kazanınca onu da değiştirerek çıtı pıtı bir İstanbul dilberini nikâhlamıştı.

Büyükdere sırtlarında, şatomsu bir villâ yaptırmıştı. Av eğlenceleri tertip ettiği zamanlar buraya gelir, eşile dostu ile günlerce zevk, sefa ederlerdi.

İlk baharda mükellef bir av eğlencesi tertip etti. Türkiyenin tanınmış iş adamlarının en kalbur üstünde olanların dâvet etmişti. Yeniliyor, içiliyor, tam mânasiyle keyif çatılıyordu. Tabiî, bütün gözler genç ve dilber ev sahibinin üzerinde idi.

Bir sabah çamların altında oturmuşlar lâf atıyorlardı. Bahis köpeklere intikal etmişti. Ev sahibi, her şeyde olduğu gibi, dünyada kendisininkinin üzerine köpek bulunmadığını iddia ediyordu. Genç ve yakışıklı ithalâtçılarımızdan bay (R...) ise bu hayvanın on para etmediğini ileri sürüyordu.

Nihayet ev sahibi,

— Be birader! dedi. Dünyada bu hayvandan daha iyi koku alan yoktur. Denemesi bedava!.. Eldivenleriniz antredeki küçük masanın üzerinde duruyor. Koklat ellerini seninkileri bulup getirsin!...

Bay (R...) kabul etti ve ellerini köpeğe uzun uzun koklattı.

Koşa koşa köşke dalan cins seter, bir kaç dakika sonra, genç ve güzel ev sahibi bayanın sutyenini getirdi...

KADIN VE OTOMOBİL

Seçtiği kızdan ve arkadaşlarından hiç de memnun olmadığını söyleyen babasına, oğlu:

— Ne yapayım, dedi, bizim otomobille ancak bu kadarını temin edebildim!

T. GARANTI BANKASI'nın

1949 İkramiye keşidelerine iştirâk ediniz.

12 ayda 12 çekiliş

Senede:

1465 Adet para ikramiyesi.
3000
1500
1000 Liralık büyük ikramiyeler.
200,000 Liralık GARANTI APARTIMANININ 2 dairesi
2 Kıymetli Arsa (İstanbul ve İzmir'de)
2 Lüks otomobil.
396 adet ÇOCUK DOĞUM GÜNÜ Hediyeleri.
100 Liralık bir hesapla bütün çekilişlere ve 25 lira ile
1-13 Yaş arası çocuk hesapları keşidesine girersiniz
Her 100 Lira için ayrı bir kur'a numarası verilir.
Hesapların keşide gününe kadar düşürülmemesi şarttır.

Okul tasarruflariyle diğer para biriktiren müesseseler mevduatına en müsait faiz verilir ve bütün ikramiyelere iştirâk ettirilir.

Tafsilât gişelerimizde...

YAVUZ HIRSIZ!..

Yavuz hırsız ev sahibini bastırır! diye lâf vardır. Bu ne kadar yerinde ve doğru bir sözdür, bilseniz!

Bakınız, meselâ: Amerikanın Pensilvania delvetinde doğum mütehassısı bir doktor, Butler isminde bir zavallının karısına göz koymuş. Ağzından girmiş, burnundan çıkmış ve neticede meramına nail olmuş.

Bu aşk hayatı bir kaç ay gayet keyifli sürmüş: fakat, sonunda bayan Butler gebe kalmaz mı? İki âşık düşünmüşler, taşınmışlar ve bu işi bay Butler'e yüklemeğe karar vermişler.

Doğum günü yaklaşmış ve gebe bayan kendisini illâ o doktora göstermek için diretmiş. İstek yerine gelmiş ve kadını, çocuğun asıl babası olan doktor doğurtmuş.

İş bu kadarla bitmiş zannetmeyin. Sayın doktor, doğumdan sonra, derhal kaleme kâğıda sarılmış ve 500 dolarlık bir fatura çıkarmış...

İşin başından beri olanı biteni bilen bay Butleri bu son darbe çileden çıkarmış: doktoru mahkemeye vermiş.

RÜYADAKİ ÖRDEK!..

Bizim meşhur palavracılar yine karşılaşmışlardı. Biri attıkça öbürü köpürüyor; diğeri savurdukça beriki küplere biniyordu. Bu arada, bütün kahve halkı her ikisini de kışkırtarak birbirine sokuyordu.

(A...),

— Geçenlerde, dedi, başımdan kimseye nasip olmayan bir iş geçti. Yeni aldığım seteri bilirsiniz... Yaman köpektir doğrusu. Çekmece gölünde avlanıyordum. O gün de aksi gibi hiç av yoktu. Güneş batmış, sular kararmağa başlamıştı. Birden başımın üzerinden bir ördek geçti. Derhal tüfeği doğrulttum ve ateş ettim. Hayvan suya düştü. Bunu gören seter derhal göle daldı ve bir kaç dakika sonra yanıma neyle gelse beğenirsiniz? Koca bir yayın balığıla. Gece bastırmıştı, zurnada peşrev olmaz ne çıkarsa bahtıma! diye balığı sırtlayıp eve geldim. Bizim Köroğlu bıçağı bastırır bastırmaz balığın karnından vurduğum ördek çıkmaz mı!..

O dakikaya kadar rakibini ses çıkarmadan dinleyen (S...):

— Bu da bir şey mi! diye söze başladı. Ben de geçenlerde böyle kısır bir güne rastladım. Sabahın dokuzundan akşamın altısına kadar bir tek ava rastlamadım. Ümidimi kesmiş eve dönüyordum: o sırada tepemde bir ördek peyda olmaz mı? Hemen namluyu doğrultup ateş ettim. Ördek ilerdeki bir top ağacın dibine düştü. Oraya vardığım zaman ördekten eser yoktu; yalnız ağacın dibinde uzanmış uyuyan bir insan vardı. Dürttüm, uyandırdım. Ördeği görüp görmediğini sordum. Adam yüzüme şöyle baktı: «Ha! dedi, demin rüyamda ördek görmüştüm o olacak!..»

BAYRAM TEBRİKİ

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir.

AYDEDE

SIYASI HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	6 Lira
»	Memleket dışı	11 »
1 Senelik	Memleket içi	11 »
»	Memleket dışı	21 »

49 MİLYON İNSAN AYNI ZAMANDA

Hollywood'un Sinema Kralları son zamanlarda mesleklerinin istikbalini pek parlak görmüyorlardı; ilerde muhakkak bir krize uğrayacaklarını tahmin ediyorlardı.

Vaşingtonda (Dışişleri Bakanlığı) dünyanın 6 ncı en mühim san'atı olan sinemanın ticari vaziyeti hakkında bir istatistik neşrederek onların yüreğine su serpti. Bu istatistiğe göre:

1948 de bütün dünyada çevrilen filmlerin % 72 si Hollywood'da çevrilmiştir. Hollywood'un iki tane yeni mühim müşterisi vardır: Hindistan ve Pakistan: bu memleketlerde İngilizlerin ayrılmasiyle sinema adedi % 45 artmıştır. Rusya, avrupada 12614 sinemasiyle başta gelmektedir. Fakat Amerika dünya rekorunu 18351 sinema salonu (ki bu salonlar 12 milyon kişiyi içine alabilmektedir) muhafaza etmektedir.

Bu hesaba göre bütün dünya sinemaları 49 milyon kişiyi aynı zamanda barındırabilmektedir.

Bu iyi haberlerden sonra Film amilleri çalışmalarına hummalı bir şekilde başlamışlardır. Bilhassa renkli filmler ekseriyeti teşkil etmektedir.

KİM KİME DERS VERSİN!..

Yıllardır evli olmasına rağmen gayet pısırık ve mahcup bir kadındı. Aile dostları olan bir doktora,

— Doktorcuğum, dedi. Kızım on beş yaşına bastı; onunla açık konuşmak zamanı geldi mi, dersiniz?

Doktor tebessüm etti.

— Ona ne şüphe! diye cevap verdi. Açıkça konuşun da bilmediklerinizi öğrenin!.

...KANLIK TEKLİF ...İLEN ANA BABA KATİLİ

...ile Avusturya arasında ...tayn isimli minnacık ...let mevcuttur. Bu kü... ...prensliği yaşatan bir ...r kaynağı vardır: pul! ... bin bir vesile ile pul ...n ve dünyadaki pul ...larının kapıştığı bu ...ayesinde gül gibi geçi...

...nlerde bu devletin en ... şahsiyeti olan P. T. T; ... öteki dünyayı boylar... ...kaybetmeden yerine iş... ... birini getirmek lâzım ... Prens, bütün saray ...larını, nazırlarını sefer... ...er. Günlerce uğraşma... ...nra, dünyanın en meş... ...al mütehassıslarından ... Bertran'ın «Pulcu ...ri» adlı eserinde Bernar ... isimli bir zattan gayet... ...bir lisanla bahsedildiği ...r. Devlet başkanı der... ...r heyet teşkil eder ve ...amdan. liktenştaya P. ...bakanlığını kabul etme... ...caya gönderir.

...et. «Pulcu Rehberi»nde ...a adrese. luksemburgda ...te sokağında 25 No: ya ... Fakat, bir de ne görsün... ... Müstakbel bakanlarını ...ları yer lüksenburg ha...sesi değil mi?

...nlaşılır; Bernar dü Vol ...deki bu adam 1916 yılın... ...basını ve anasını balta ile ...nekten idama mahkûm ...ş. Fakat, lüksenburg bü...yükalığında giyotin Fran... ...kümetinden ariyet alındı ... o günlerde harp dolayı... ...bunu temine imkân ol... ...ından, Grandüşes bu ce... ... müebbet hapse tahvil ... Genç yaşında hapise gi... ...Bernar dü Val'ı pul merakı sarar ve kısa bir zaman içinde dünyaca tanınmış bir uzman olur çıkar.

Şimdi, böyle bir adamı nezaret sandalyasına getiremiyecek olan liktenştayn prensliği bu mevki için bir ehliyet sahibi arayıp duruyormuş...

ERKEK DEDİKLERİ NE İMİŞ?...

Gelin de, saçlı sakallı âlimlerin her dediklerine, her söylediklerine inanın: mahaza hakikat diye körü körüne iman edin!.. Bir şey bildiklerini sanan bu bilginler bazan öyle potlar kırarlar ki, buna deryaları dolduran balıklar bile katıla katıla gülerler...

Bu adamların yaptıklarına, ettiklerine, dediklerine nasıl gülünmez ki... Meselâ bakın! Londra hayvanat bahçesinde 10 yaşında bir fil yavrusu varmış. Bu hayvancağız dünyaya geldiği zaman, dünyaca tanınmış Britanya Kırallığı Hayvanat Enstitüsünün sayın üyeleri incelemişler ve ittifakla erkek olduğuna karar vermişler.

Aradan 10 yıl geçmiş, Diksi isimli bu sevimli hayvancıkta bazı garip huylar görülmeğe başlamış; dişilerden kaçıyor ve erkeklere karşı bir yakınlık duyuyormuş. Diksinin bu hali, tabiatiyle gözden kaçmamış.

Nihayet uzun tecrübelerden ve incelemelerden sonra anlaşılmış ki, bu filcik erkek değil, dişidir... Şimdi, bütün gazetelerin alaylı hücumlarına uğrayan Hayvanat Enstitüsünün sayın üyeleri kaçacak delik arıyor ve Hayvanat Bahçesi idaresi de Diksiye yaraşacak bir kadın ismi bulmağa çalışıyormuş...

ONA NE HACET

Komutan, sarhoşluktan dolayı bir kaç kere hapis cezasına çarpılmış olan ere içkiden vaz geçmesi için nasihat ediyordu.

— Oğlum bu içkinin müptelâsı olmasaydın vaziyetin daha iyi olacak, şimdiye kadar çavuşluğa terfi edecektin.

— Ona ne hacet komutanım? Ben o nesneyi içtiğim zaman mareşallığa kadar yükseliyorum.

BAŞKASINI ÇAĞIRMIŞ!..

Lise bitirme imtihanları devam ediyordu. Bütün meziyeti gayet güzel futbol oynamak olan C. Necdet hangi dersten imtihana girerse, mektep idaresince hocaların kulağına fısıldanıyor, ve sınıfı geçecek kadar not alıyordu.

Edebiyat dersinden imtihana girmişti. Necdetin nasıl bir talebe olduğunu bilen iyi kalpli hoca:

— Oğlum, Fuzulînin en meşhur eserinin adı nedir? diye sordu.

Tabiî cevap yok. Hoca ümidini kırmadı ve belki ağzından bir şey koparabilirim diye devam etti:

— Leylâ ile Mecnun değil mi?.. Peki, Nef'nin meşhur hicvinin ismi nedir?

Yine cevap yok... Hoca devamda:

— Siham'ı kaza!.. Peki yavrucuğum, Lâle devrinin en meşhur şairi kimdir?..

Necdet sanki put!.. Hoca ümidini kırmadı:

— Nedim!..

C. Necdet yerinden kalktı: kapıya doğru yürüdü. Hoca şaşırmıştı:

— Nereye gidiyorsun be oğlum?

C. Necdet afallayarak,

— Kapıda bekliyen arkadaşımı çağırmadınız mı? diye sordu.

YAŞASAYDI!..

Çınarların altında durmuşlar; bir taraftan nargilelerini tokurdatıyor, bir yandan da lâf atıyorlardı...

Hacı Kâzım efendi elindeki gazeteye şöyle bir göz gezdirerek,

— Vay canına! dedi, Amerikada herifin biri tam yüz yirmi yaşına kadar yaşamış!..

Her şeye bir kulp takmakta hoşlanan eczeci bay Cihat,

— Bu da bir şey mi? diye bağırdı, Büyük babam yaşasaydı, tam yüz altmış yaşında olacaktı...

SOĞUK ÇORBA

Müşteri ısmarladığı çorbayı getiren garsonun masanın üstüne koymasına meydan vermeden.

— Oğlum bu çorba soğuk, biraz sıcağını getir dedi.

Garson adamın yüzüne acaip bir nazar atfederek peki beyim deyip gitti. Getirdiği ikinci tas çorbayı da aynı bahane ile geri çevirmek isteyen müşteriye çıkışarak:

— Affedersiniz ama beyefendi çorbayı tatmadan soğuk olduğuna nasıl hüküm veriyorsunuz.

— Eğer sıcak olsaydı çorbanın içine giren parmağınız yanardı!..

DÜNYAYI KİMLER İDARE EDİYOR?..

İstediğiniz kadar demokrasidi, memokrasidi; halkın halk tarafından halk için idaresidi, diyip duralım. Meğer bütün dünyanın idaresi beş on kişinin elinde imiş. Amerikada Gazeteciler Cemiyetinin neşrettiği bir cetvele göre, Amerika için Truman, Açeson, Hofman, sendika idarecisi Röyter, General Mak Artür; Rusya için Stalin, Molotov, Malenkov, Bulgarin, Beira; İngiltere için, Atli, Bevin, Çörçil gösteriliyormuş.

Bunlardan sonra şu isimler sıralanmış, Tito, Mao-çe-Tung, Franko, Spak, Nehru, İsrail Cümhurbaşkanı Veyzman, Kral Abdullah, Mareşal Smats, General Peron, Papa XII. Pi...

Elbette ki, bu liste bu kadarla bitmiyordu. Siz aklınıza gelenleri sıralamakla hem hoşça vakit geçirirsiniz, hem de demokrasi denilen şeyin nasıl bir yâve olduğunu bir daha hatırlamış olursunuz...

TURSIL

Oksijenli sabun tozunu ısrarla isteyiniz.

TURYAĞ MAMULÂTI

İSVİÇREDE ÇİLEK HAKKINDA TEDBİRLER

İsviçrenin bir bölgesinde pek güzel Frenk çilekleri yetişir. Bu nazik meyvanın bozulmadan çarçabuk sevki için hükûmet bazı tedbirler almağı ihmal etmez. Meselâ çilek yüklü vagonların, sürat ve lüks trenlere tercihan hareket etmesine müsaade olunur.

Geçen sene İsviçre 7 milyon kilo çilek istihsal etmiştir. Günde 257 vagon çilek gönderilmişti. Çileklerin kontrolu, ambalâjı, Kalitesi ve sevkiyatı bu memlekette ciddi bir nizam ve organizasyona tabi'dir.

ANTİDOT (POMAT)
• NEZLE
• GRİP
• DİŞ AĞRISI
• BÖCEK SOKMASI
• YANIKLAR
• GÜNEŞ YANIĞI
İLE:
• ADALE ROMATİZMASI
• YARALAR
• PİŞİK
• KAŞINTI
• EKZEMA
• ERGENLİK
• DONUK
• DERİ ÇATLAKLARINDA VE
• TRAŞTAN SONRA KULLANILIR
FİATI: 75 Krş.

HANIMELİ

Türkiyenin en güzel kadın gazetesidir, her kadının mutlaka her zaman alması şarttır.

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden: M. Nevzat Yiğit
İdare yeri: Cağaloğlu Türbedar Sokak No: 18 — İstanbul
Dizildiği ve basıldığı yer: Dr. Nuri AKÇA Matbaası

AYDEDE

SIYASI HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI		
6 Aylık	Memleket içi	6 Lira
»	Memleket dışı	11 »
1 Senelik	Memleket içi	11 »
»	Memleket dışı	21 »

…9 MİLYON İNSAN AYNI ZAMANDA

Hollywood'un Sinema Kral-…ı son zamanlarda meslekleri-…n istikbalini pek parlak gör-…üyorlardı: ilerde muhakkak …r krize uğrayacaklarını tah-…in ediyorlardı.

Vaşingtonda (Dışişleri Ba-…nlığı) dünyanın 6 ncı en mü-…m san'atı olan sinemanın ti-…rî vaziyeti hakkında bir ista-…tik neşrederek onların yüre-…ne su serpti. Bu istatistiğe gö-…:

1948 de bütün dünyada çev-…en filmlerin % 72 si Holly-…ood'da çevrilmiştir. Holly-…ood'un iki tane yeni mühim …üşterisi vardır: Hindistan ve …akistan; bu memleketlerde …gilizlerin ayrılmasiyle sine-…a adedi % 45 artmıştır. Rus-…, avrupada 12614 sinemasiyle …aşta gelmektedir. Fakat Ame-…ka dünya rekorunu 18351 si-…ema salonu (ki bu salonlar 12 …ilyon kişiyi içine alabilmek-…edir) muhafaza etmektedir.

Bu hesaba göre bütün dün-…ya sinemaları 49 milyon kişiyi …aynı zamanda barındırabilmek …edir.

Bu iyi haberlerden sonra Fi-…im amilleri çalışmalarına hum…nalı bir şekilde başlamışlar-…dır. Bilhassa renkli filmler ek-…seriyeti teşkil etmektedir.

…KİM KİME DERS VERSİN!..

Yıllardır evli olmasına rağ-…men gayet pısırık ve mahcup …bir kadındı. Aile dostları olan …bir doktora,

— Doktorcuğum, dedi. Kızım …on beş yaşına bastı: onunla a-…çık konuşmak zamanı geldi mi, …dersiniz?

Doktor gülumsedi,

— Ona ne şüphe! diye cevap …verdi. Açıkça konuşun da bil-…mediklerinizi öğrenin!.

TURSIL

Oksijenli sabun tozunu

ısrarla isteyiniz.

TURYAĞ MAMULÂTI

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden: M. Nevzat Yiğit
İdare yeri: Cağaloğlu Türbedar Sokak No: 18 — İstanbul
Dizildiği ve basıldığı yer: Dr. Nuri AKÇA Matbaası

BAKANLIK TEKLİF EDİLEN ANA BABA KATİLİ

İsviçre ile Avusturya arasında Liktenştayn isimli minnacık bir devlet mevcuttur. Bu küçücük prensliği yaşatan bir tek gelir kaynağı vardır: pul! Her yıl, bin bir vesile ile pul neşreden ve dünyadaki pul meraklılarının kapıştığı bu meta sayesinde gül gibi geçinir.

Geçenlerde, bu devletin en mühim şahsiyeti olan P. T. T; bakanı öteki dünyayı boylar. Vakit kaybetmeden yerine, işin ehli birini getirmek lâzım gelir. Prens, bütün saray adamlarını, nazırlarını seferber eder, Günlerce uğraşmadan sonra, dünyanın en meşhur pul mütehassıslarından Güstav Bertran'ın «Pulcu Rehberi» adlı eserinde Bernar dü val isimli bir zattan gayetle iyi bir lisanla bahsedildiği görülür. Devlet başkanı derhal bir heyet teşkil eder ve bu adamdan, liktenştaya P. T. T, bakanlığını kabul etmesini ricaya gönderir.

Heyet, «Pulcu Rehberi»nde verilen adrese, luksemburgda mümste sokağında 25 No: ya gider. Fakat, bir de ne görsünler? Müstakbel bakanlarını aradıkları yer lüksenburg hapishanesi değil mi?

İş anlaşılır; Bernar dü Vol ismindeki bu adam 1916 yılında babasını ve anasını balta ile öldürmekten idama mahkûm edilmiş, Fakat, lüksenburg büyük Dükalığında giyotin Fransa hükümetinden ariyet alındığı ve o günlerde harp dolayısıyla bunu temine imkân olmadığından, Grandüşes bu cezayı müebbet hapse tahvil eder. Genç yaşında hapise girer Bernar dü Val'ı pul merakı sarar ve kısa bir zaman içinde dünyaca tanınmış bir uzman olur çıkar.

Şimdi, böyle bir adamı nezaret sandalyasına getiremiyecek olan liktenştayn prensliği bu mevki için bir ehliyet sahibi arayıp duruyormuş…

ERKEK DEDİKLERİ NE İMİŞ?…

Gelin de, saçlı sakallı âlimlerin her dediklerine, her söylediklerine inanın; mahaza hakikat diye körü körüne iman edin!.. Bir şey bildiklerini sanan bu bilginler bazan öyle potlar kırarlar ki, buna deryaları dolduran balıklar bile katıla katıla gülerler…

Bu adamların yaptıklarına, ettiklerine, dediklerine nasıl gülünmez ki… Meselâ bakın! Londra hayvanat bahçesinde 10 yaşında bir fil yavrusu varmış. Bu hayvancağız dünyaya geldiği zaman, dünyaca tanınmış Britanya Kırallığı Hayvanat Enstitüsünün sayın üyeleri incelemişler ve ittifakla erkek olduğuna karar vermişler.

Aradan 10 yıl geçmiş, Diksi isimli bu sevimli hayvancıkta bazı garip huylar görülmeğe başlamış; dişilerden kaçıyor ve erkeklere karşı bir yakınlık duyuyormuş. Diksinin bu hali, tabiatiyle gözden kaçmamış.

Nihayet uzun tecrübelerden ve incelemelerden sonra anlaşılmış ki, bu filcik erkek değil, dişidir… Şimdi, bütün gazetelerin alaylı hücumlarına uğrayan Hayvanat Enstitüsünün sayın üyeleri kaçacak delik arıyor ve Hayvanat Bahçesi idaresi de Diksiye yaraşacak bir kadın ismi bulmağa çalışıyormuş …

ONA NE HACET

Komutan, sarhoşluktan dolayı bir kaç kere hapis cezasına çarpılmış olan ere içkiden vaz geçmesi için nasihat ediyordu.

— Oğlum bu içkinin müptelâsı olmasaydın vaziyetin daha iyi olacak, şimdiye kadar çavuşluğa terfi edecektin.

— Ona ne hacet komutanım? Ben o nesneyi içtiğim zaman mareşallığa kadar yükseliyorum.

İSVİÇREDE ÇİLEK HAKKINDA TEDBİRLER

İsviçrenin bir bölgesinde pek güzel Frenk çilekleri yetişir. Bu nazik meyvanın bozulmadan çarçabuk sevki için hükümet bazı tedbirler almağı ihmal etmez. Meselâ çilek yüklü vagonların, sürat ve lüks trenlere tercihan hareket etmesine müsaade olunur.

Geçen sene İsviçre 7 milyon kilo çilek istihsal etmiştir. Günde 257 vagon çilek gönderilmişti. Çileklerin kontrolu, ambalâjı, Kalitesi ve sevkiyatı bu memlekette ciddi bir nizam ve organizasyona tabi'dir.

BAŞKASINI ÇAĞIRMIŞ!..

Lise bitirme imtihanları devam ediyordu. Bütün meziyeti gayet güzel futbol oynamak olan C. Necdet hangi dersten imtihana girerse, mektep idaresince hocaların kulağına fıslanıyor, ve sınıfı geçecek kadar not alıyordu.

Edebiyat dersinden imtihana girmişti. Necdetin nasıl bir talebe olduğunu bilen iyi kalpli hoca:

— Oğlum, Fuzulinin en meşhur eserinin adı nedir? diye sordu.

Tabii cevap yok. Hoca ümidini kırmadı ve belki ağzından bir şey koparabilirim diye devam etti:

— Leylâ ile Mecnun değil mi?.. Peki, Nef'nin meşhur hicvinin ismi nedir?

Yine cevap yok… Hoca devamda:

— Siham kaza!.. Peki yavrucuğum, Lâle devrinin en meşhur şairi kimdir?..

Necdet sanki put!.. Hoca ümidini kırmadı:

— Nedim!..

C. Necdet yerinden kalktı; kapıya doğru yürüdü. Hoca şaşırmıştı:

— Nereye gidiyorsun be oğlum?

C. Necdet afallayarak,

— Kapıda bekliyen arkadaşımı çağırmadınız mı? diye sordu.

YAŞASAYDI!..

Çınarların altında durmuşlar; bir taraftan nargilelerini tokurdatıyor, bir yandan da lâf atıyorlardı…

Hacı Kâzım efendi elindeki gazeteye şöyle bir göz gezdirerek,

— Vay canına! dedi, Amerikada herifin biri tam yüz yirmi yaşına kadar yaşamış!..

Her şeye bir kulp takmakta hoşlanan eczeci bay Cihat,

— Bu da bir şey mi? diye bağırdı, Büyük babam yaşasaydı, tam yüz altmış yaşında olacaktı…

SOĞUK ÇORBA

Müşteri ısmarladığı çorbayı getiren garsonun masanın üstüne koymasına meydan vermeden.

— Oğlum bu çorba soğuk, biraz sıcağını getir dedi.

Garson adamın yüzüne acaip bir nazar atfederek peki beyim deyip gitti. Getirdiği ikinci tas çorbayı da aynı bahane ile geri çevirmek isteyen müşteriye çıkışarak:

— Affedersiniz ama beyefendi çorbayı tatmadan soğuk olduğuna nasıl hüküm veriyorsunuz.

— Eğer sıcak olsaydı çorbanın içine giren parmağınız yanardı!..

DÜNYAYI KİMLER İDARE EDİYOR?..

İstediğiniz kadar demokrasidi, memokrasidi; halkın halk tarafından halk için idaresidi, diyip duralım. Meğer bütün dünyanın idaresi beş on kişinin elinde imiş. Amerikada Gazeteciler Cemiyetinin neşrettiği bir cetvele göre, Amerika için Truman, Açeson, Hofman, sendika idarecisi Röyter, General Mak Artür; Rusya için Stalin, Molotov, Malenkov, Bulgarin, Beira; İngiltere için, Atli, Bevin, Çörçil gösteriliyormuş.

Bunlardan sonra şu isimler sıralanmış, Tito, Mao-çe-Tung, Franko, Spak, Nehru, İsrail Cümhurbaşkanı Veyzman, Kral Abdullah, Mareşal Smats, General Peron, Papa XII. Pi…

Elbette ki, bu liste bu kadarla bitmiyordu. Siz aklınıza gelenleri sıralamakla hem hoşça vakit geçirirsiniz, hem de demokrasi denilen şeyin nasıl bir yâve olduğunu bir daha hatırlamış olursunuz…

HANIMELİ

Türkiyenin en güzel kadın gazetesidir, her kadının mutlaka her zaman alması şarttır.